

FÖRSTÅR DU VAD JAG INTE SÄGER?

Efva Lilja

Förstår du vad jag inte säger?

Om dans som
samhällsomstörtande
kärleksförklaring

ELLERSTRÖMS

Efva Lilja har tidigare utgivit

...en tids rörelse... (Kalejdoskop 1985)

Danskonst i språkets utmarker (E.L.D. 2000)

Words on DANCE (E.L.D. 2003)

Danskonst i fruset landskap (E.L.D. 2003)

HELENE (E.L.D. 2000)

Danskonst i nöd och lust (E.L.D. 2004)

Dance – For Better, For Worse (E.L.D. 2004)

Movement as the Memory of the Body (Danshögskolan 2006)

Copyright © text och teckningar Efva Lilja 2012

Grafisk form Jonas Ellerström

Tryck Bording, Borås 2012

ISBN 978-91-7247-305-8

Otåligt biter jag udden av min oro
och tänker ut nya genvägar över det vilda medan allt luktar
rädsla och kamp
Alla som ber om mer får vänta eftersom orden tagit slut

Så fortsätter jag tala utan röst
Inga ord, ingen rörelse, ingen doft av oro eller smak av kön
ska slippa ur mitt medvetande
Hårt biter jag ihop tänderna för att de inte ska skallra

Det är vad som kallas en talande tystnad
Jag ska döda en nojja och avslöja min svaghet som dum
Kanske hjälper det

En dans

Han brukade inte slå henne men gjorde det och blev rädd. Hon blundade och höll armarna till skydd framför kroppen. Det blåste kallt från de öppna fönstren.

Efteråt försökte han kräkas men det kom bara äckliga ord. En del bruna. De var de värsta. Brun-orange som gamla tyska inredningstextilier. Ändå var lukten värst. De luktade rutten fisk. Vidrigheterna som han försökte göra sig av med var ihopgrötade till spyor av fragment. Inga ord hängde ihop som begripliga. En del var söndertrasade, en del sammanfogade upp-å-ner, bak-å-framlänges, vridna, utdragna... Han spydde ur sig det värsta, sen vände han och gick visslande bort från skiten för att ta sig en dusch.

Om han hade sett sig om, hade han fått se henne torka upp högarna. Hon gjorde det gråtande med ansträngd andning. Hon försökte helt enkelt andas så lite som möjligt för att undkomma stanken. Kväljningarna sköljde genom hennes kropp. Ändå fick hon upp och bort alltihop. Hon slängde alla ord och tårar i soppåsar av plast som hon tömde på luft och knöt ihop. Skiten skulle kvävas och tvingas till tystnad. Fönstren stod på vid gavel. Ändå var det inte nog. Hon la sig ner på knä igen. Hon låg med munnen helt nära golvet och andades djupare. Andedräkten fuktade ytan och hon polerade den omsorgsfullt med cirklande rörelser. Sen sniffade hon nyfiket på resultatet.

Han steg ur duschen naken, ren och lättad. Hon sa att hon tyckte att han var vacker och gick och tvättade sina händer. Han klädde sig snabbt, gav henne en kram och sa: "Nu går vi ut och har lite kul!"

Vad hände egentligen?

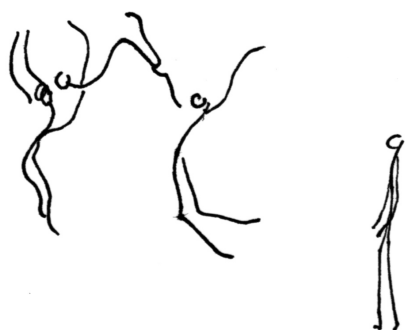
Förstår du vad jag inte säger? Tänk på det härliga i att förnimma en människas röst – inte bara höra den. Tänk på doften av en annans närvaro och vad den berättar. Tänk på beröringen, att vidröra, att njuta eller äcklas av en annan. Tänk på känslan av att stiga in i ännu ett nytt rum. Tänk på allt som kan hända. Tänk på berättelsen!

Allt måste inte berättas. En berättelse har två ”ändar”: en i vilket den börjar låta – uttryckas – kanske uttalas, och en där den tas emot, upplevs och tolkas; och detta ska inte förblandas med den vansinniga idén om att det skulle finnas en början och ett slut! I viss mån kan jag påverka berättelsens bägge poler genom min kunskap om berättandets och lyssnandets tekniker. Jag gör koreografi. Jag formar och omformar verkligheten till förmån för min tolkning, mina bilder och allt vad jag önskar och åtrår, med förhoppning om att kunna synliggöra några av de möjligheter och nya tolkningsföreträden vi annars inte känner eller känner igen. Jag påvisar konventioner och medvetandegör oss om våra ofrånkomliga tillkortakommanden. Kanske erbjuder det jag gör också alternativ, men jag påstår mig aldrig veta.

Berättelsen formuleras hos mottagaren. Hos dig. Bilderna växer fram i betraktarens öga. Ditt öga. Du hör vad du vill höra och ser vad du vill se utifrån vad du förmår. Risktagandet i detta är en ömsesidig överenskommelse. Vi vet inte, varken du eller jag, hur dialogen ska föras. Berättelsen finns i, och formas av, minnen: personliga, kollektiva, kulturella minnen. Vad minns du? Vårt vetande, både medvetandet och rörelser i det undermedvetna, ger minnet stöd. Sen blir berättelsen aldrig bättre än din tolkning.

Var tid kommenteras genom sin konst och genom dialogen: lyssnandet, seendet, sniffandet efter vad vi vill veta, få bekräftat, något mer eller annat att söka. Konstnärer presenterar händelser, bilder, uttryck som på olika sätt tvingar mottagaren att söka begripligheten bortom det presenterade. Det är så samtiden speglas genom konsten. Just genom. Att se igenom och söka det bakomliggande eller bara att genom det mest näraliggande njuta, äcklas, hänföras eller förbigå med likgiltighet och sedan fortsätta. Att använda sig. Kropp och intellekt som ett, alla sinnen aktiverade. Välja eller välja bort. Vilja omvälvande erfarenheter och insikter eller välja bort. Vissa saker är förborgade och dolda även för upphovsmannen. De "triggar" och provocerar till fortsatta handlingar i sökandet efter det som kan bilda mening, ett arbete som är avhängigt både kroppens och tankens uthållighet. Jag gör det utan att ha begripligheten som mål. Närvarande är den eviga frågan: varför?

Varför gör jag det här? Jag uttrycker mig genom den koreograferade rörelsen. Dans. Jag litar till min intuition och till att det som för mig är tillräckligt angeläget också är något som angår andra. Jag erbjuder mina bilder, min berättelse. Jag erbjuder en tid att dela, att gå förbi eller igenom, för den som så önskar. Mening uppstår ur den dialog som äger rum mellan berättelsen själv och mottagaren. En bra berättelse blir aldrig omodern. Den kommer alltid att vara där för den som behöver något att gå förbi.

En bön:

Jag är mitt kött, mitt blod, mitt fett, mina muskler, mina ben, min hud, mitt hår och min svett.

Jag är mina naglar, ögon, läppar, öron...

Jag är det jag skiter, spottar, blöder och gråter.

Jag är det jag ska bli och det jag varit på en och samma gång.

Jag är det jag vet, det jag känner, det jag tror, det jag anar.

Jag är det jag saknar, det jag inte vet och det jag inte kan.

Jag är det jag vill.

Jag är min ovilja, mitt motstånd och min kamp.

Just nu och ännu en tid är jag.

Vi dör alla levande.

ÖVNING NR 1

Stå stilla. Blunda och tänk på de tre meningar du senast uttalade. Sök rörelser som för dig uttrycker vad du menade. Ta ett steg och formulera sedan tre meningar som uttrycker din upplevelse av vad du nu gör.

Gör det.

VÅRT NUTIDA samhälle organiseras i mycket som fragment eller valbara delar. Detta samhälle ska befolkas (och bemötas) av individer som inte bara skolas i ett system som bygger på logik och rationalitet, utan också på en kroppslig identitet, där intuition och medvetande omfamnar en helhetssyn på det att vara människa. Önsketänkande? Kanske. Men samhället ställer krav på vårt minne och vetande. Vad vill du minnas? Vad vill du veta? Det krävs koncentration och förmåga till fokusering, förmåga att stänga världen ute för en tid eller ett ögonblick av uppmärksamhet. Det är det som är att vara närvarande, att dela tid och det mellanrum som verket utgör. Mellanrummet mellan det som varit och det som ska bli. Okej, så är själva närvaron, men vad är det att vara det vi är?

VI FINNS genom att vara. Vi är vår kulturella och socialt betingade eller betvingade rörelse. Genom detta kroppsliga varande uttrycker vi alla våra berättelser, inte bara i konst utan också genom själva varandet. Vi är vår rörelse genom tid och rum. Kan man vägra vara? Det är skillnad på att bära en kroppslig (mänsklig) identitet och att leva den. Våra kroppar, rörelser, lukter, våra handlingar, kärleken – allt är en del av berättelsen.

Det finns vissa rörelser som man aldrig gör om man inte bestämmer sig för att göra dem. Med fysisk ansträngning och arbete (dans) följer vissa konsekvenser, som större varseblivning, större känslighet, större lyhördhet – allt det där som har med den mellanmänskliga kommunikativa förmågan och dialogen att göra. Man ser helt enkelt världen på ett annat sätt när man ligger än när man står. När man springer eller hoppar får man en annan rumslig upplevelse än om man går långsamt. Den intensitet som utvecklas genom den kroppsliga orienteringen i tid och rum ökar.

I arbetet med dans är beröringen, närmandet eller avståndstagandet alltid med. Att ta på varandra, falla, ligga på varandra, rulla, slå varandra, svettas... Hålla avstånd, bekämpa motstånd, trassla in sig i varandras kläder och medvetande... Det är oerhört fysiskt att vara så nära andra i arbete. Hur mår du? Jag ser dig, jag tolkar, jag läser. Rörelsen, den kroppsliga förnimmelsen, går förbi allt du säger. Att medvetet arbeta utifrån iden om rörelse som en språklig kommunikativ resurs gör att vi utvecklar en allt starkare förståelse för vad rörelse kommunicerar. Det finns hela tiden rörelser man måste bestämma sig för att göra för att fortsätta berättelsen.

ÖVNING 5

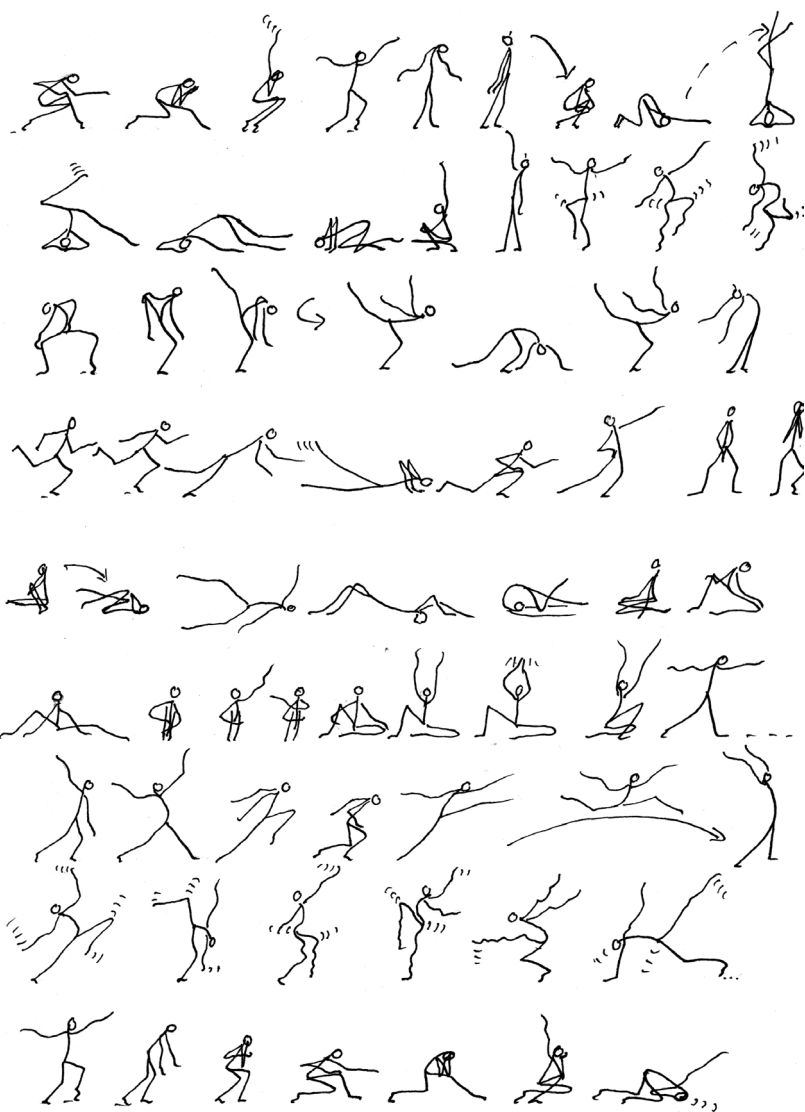
Sök 5 rörelser du vanligtvis aldrig annars gör.

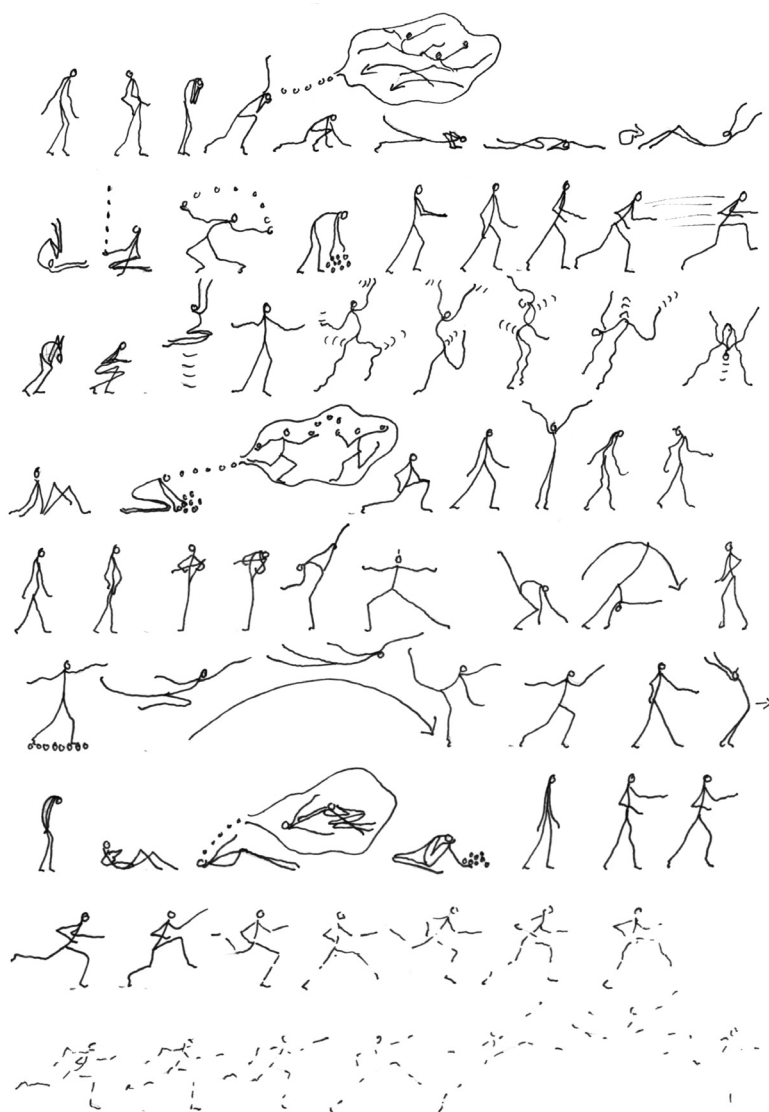
Gör dem.

SÅ, VAD skiljer våra verkligheter åt? Vad ger oss vår riktning? Vad präglar den blick som får oss att se vitt skilda saker? Hur kan du säga att något är sant när samma sak för mig är falsk? Hur kan tvivel användas som drivkraft och hur kan man tvivla utan att misströsta? Det är mycket som varken hörs eller ses. Godhet tigs ihjäl eftersom ondska tar så stor plats. Ondskan smärtar och måste skrikas ut. Godheten är tyst. Åtminstone om man ska döma efter massmedias samtidsskildringar. Vilka berättelser berättas? Som koreograf nöjer jag mig inte med vad som är eller med att vara. Jag konstruerar, formar och omtolkar den så kallade verkligheten så att jag får den som jag vill ha den eller till att bli så som jag vill ha den berättad. Jag är trolös.

Allt är rörelse: tankar, kropp, materia... tillvarons föränderlighet. Även det tingligas förgänglighet. Vi måste arbeta med uthållighet och värna det vi kan värdera som gott. God kraft. Goda handlingar och göranden. Goda tankar. Låt dig inte avskräckas av det flyktiga i en obegriplighet eller av en ogripbar tanke. Det är så mycket som framstår som obegripligt.

Är du där? Jag längtar efter det avancerade samtalet men vet inte med vem det ska föras. Samtidigt tänker jag att jag inte vill tala alls. Tyst. Tyst. Tyst. Tyst. Allt annat låter ju. Det är inte lätt men enklare att dansa. Jag står mig in i natten. Klarar mig.

VI GÖR oss alla föreställningar om varandra. Ibland förställer vi oss. En del av oss gör föreställningar som erbjuder andra möjlighet att ta del av bilder, tankar och idéer om oss, om andra eller om tillvaron i övrigt. Vi rör oss i världar som alla är beroende av varandra.

På vandring mellan dessa världar ser vi oss omkring. Vi stannar upp, vi hoppar över och förbi, ibland går vi långsamt, ibland rusar vi fram så snabbt att inte ens tanken hinner med. Vissa dagar företas vandringar eller resor i strålände ljus, andra dagar i vaket mörker. Så länge ögonen är öppna blir det aldrig tråkigt.

Det gäller att skaffa sig redskap för fortsatt vandring och ett "väderkorn" att lita på, att lockas av. Det gäller att hålla ögonen öppna, blicken mjuk och att finna den rytm och det tempo som passar det sökande, undersökande och prövande som är en förutsättning för all konstnärlig verksamhet. Det finns andra som är på vandring. Det finns alltid andra.

Jag vill inte uttrycka mig för att vara begriplig. Jag vill uttrycka det jag själv inte begriper. Berättelsen. Är det inte det orden är till för? Rörelsen? Doften? Jag lever min kroppsliga identitet, undersöker och prövar mig fram för att komma åt obegripligheten.

*Jaha. Jasså. Men ändå... Varför det?
Så meningslöst. Så meningslöst. När man ändå hade kunnat.
Kanske. Man. Jag. Inte du. Varför inte?
Solen går ner och det är lika vackert som vanligt.*

*Njut av sommaren. Jaha. Okej, kanske det.
Så meningslöst. Så meningslöst. När vi ändå hade kunnat.
Vi. Båda två. Eller någon annan?
Jag vill vara längre ner. Lite nedanför dig. Lägre. Kanske
under.*

*Du ska titta på mig. Nej. Du ska se mig. Är det för mörkt?
Så meningslöst. Så meningslöst. När du ändå hade kunnat.
En annan gång. Eller någon annanstans.
Himlen är klar och ljusblå mitt i natten. Jaha. Jasså. Men
ändå...*

ÖVNING 7

Spring det snabbaste du kan barfota i ett litet rum. Ta på dig bra skor. Spring det snabbaste du kan, så långt du kan, över en öppen yta. Gå sedan in igen och uttryck stillastående din erfarenhet av springandet.

Gör det.

JAG FINNS i alla fall. Du också, eftersom du läser det här. Vi bekräftar varandra genom mötet, genom att dela ordet eller beröringen, genom att hälsa och ta varandra i hand. Genom att kollidera, slåss eller älska. Vi finns genom berättelsen. Måste fundera över vad som kommer därefter. Sen. Kan man köpa sig en framtid till priset av sitt förflutna? Vi får se. Kanske. Kanske måste man först gå vilse för att hitta vad man söker. Jag vet att vissa saker bara går att hitta av misstag och alla minnen försvarar sig mot glömskan. En berättelse finns inte utan minne.

Att rota runt och dammas ner av dåliga minnen och då och då renas av de fina känns tveksamt. Förråd borde förseglas. Förråd borde krympas till en ogenomtränglig massa. Alla färger, dofter, material och storlekar skulle sammansmälta så att ingenting längre kan påminna sig. Det som är, är vad jag ser. Ingenting annat kan tränga sig på (eller in) och störa. Hurra!

Förstår du vad jag inte säger? Det är helt okej om du tvivlar men att vara närvarande är en förutsättning. Din närvaro ger dansen en mening. Vad innebär det att vara närvarande? Denna ständigt återkommande fråga. Varför upplever jag det lättare att vara närvarande i kropp än i tanke? Kanske är det trögheten det beror på, den där trögheten eller långsamheten i kroppens rörelse genom tid och rum. Långsamheten relativt tankens flyktighet. Tanken kan skifta snabbare än medvetandets förmåga att uppfatta det pågående. Kropp som materia och tanke som minne. Det är lättare att minnas din kropp än ditt namn.

En annan dans

*Hon faller baklänges men landar mjukt och varmt.
Han är bakom henne och tar inte bara emot utan bjuder in.
Hon håller tvekan vid liv ett kort ögonblick men släpper
sedan taget.
Han skrattar.
Han skrattar högt.
Han skrattar så att hon studsar på hans mage.
Hon tänker in sig i hans kropp och öppnar sin egen.
Han slutar skratta och låter händerna söka av allt vad hon
erbjuder.
Nu är det hon som skrattar.*

*De börjar slåss. Nej, de älskar.
De är så tätt samman att det är svårt att hitta andrum.
De fyller varandras händer, munnar, kön, med svett, saliv,
sekret, sperma.
De skiljer inte på mitt, ditt, mitt andetag, din tunga, min
kuk.
De älskar.*

*Sen ser de på varandra med förvåning.
Sen får tvekan fäste.
Sen fryser de.*

*Varför föll hon?
Nu skrattar han igen
och hon tappar upp vatten till ett fotbad.*

KROPPENS RÖRELSE tar också avstamp i minnen. Kroppen minns mer än vad vi tror oss veta. Kroppsliga och intellektuella medvetandelager korsar varandra i rörelser här och tvärs. Ibland fångar vi de ena, ibland de andra. Kanske är det för att söka begripliggöra denna röra som det är så intressant med koreografi. Det där med att våga vara i kaos för att utröna vad i detta som går att använda för ett specifikt syfte. Att utröna vad som ska berättas, rådbråkas eller bara avnjutas.

Att konfronteras med obegripligheter hör till vardagliga utmaningar att genomleva. Frågor om makt och identitet i relation till kropp, rörelse och gestaltning, är det som kan trigga de tankar och bilder som genererar nya processer i sökandet efter mening. Jag arbetar med rörelsen. Jag tecknar. Jag skriver. Jag gör koreografi.

Koreografi definieras av de flesta som konsten att skapa dans. Så har man tänkt och använt begreppet sedan 1700-talet. Även om idén om vad dans är har förändrats över tid, så är definitionen av koreografi densamma. Eller? För mig är koreografi ett redskap för komponerande av rörelser i tid och rum med syfte att skapa nya meningsbildande sammanhang och bringa ordning bland alla kringramlande fragment. Varför skulle det exklusivt reserveras för vad som kan benämnas dans? Det verkar dumt.

Vardagen är full av rörelser. Livet i sig är rörelse. Den komplexitet som själva levandet rymmer kräver en koreograf. Koreografi ger en möjlighet att synliggöra, kanske tydliggöra, själva meningen. En slags dissekering av levandets olika beståndsdelar och därefter en montering av det som kan ge helt nya insikter, bilder och förlopp i politiska, sociala och filosofiska sammanhang. Ett kulturellt kitt i vår tids förändringsprocesser.

Ibland tror jag att det är feighet som ligger till grund för koreografens arbete, andra dagar tänker jag på samma process som modig. Det är bara modiga som vågar ta ställning i skilda påståenden om världen, självet eller det gemensamma varandet. Det är bara fega som måste ta kontroll och manipulera verkligheten till nya "sanningar". Tvekan bromsar farten, tvingar in tanken i handling, betvivlar rörelse och mening. Jaha, vad ska det vara bra för? Tillvarons brutalitet skrämmer. Att drabbas av vanmakt är värst. För att inte bli eliminerad av destruktiva tankar krävs handling. Motkraft finns i den åtråvärda godheten. Den där som svårtolkad ändå bara gör gott och öppnar blickar för andra värden än de hårda och negativa. Genom arbetet med koreografi skapas nya rörelserum som bjuder in till delaktighet i aktuella motbilder. Jag tränar min förmåga att tänka goda tankar. De gör skillnad.

Det är så åtråvärt att uppleva sig som närvarande. Att förmå sig att lyssna till berättelsen. I vår tid är egot det centrum tillvaron snurrar och harvar runt omkring. Ibland upplever jag oss människor som bortskämda. Distanslösa. Då vill jag kasta stenar, hårt och med full träffsäkerhet, mot mål som måste splittras för att blotta någon som helst mening. Stenar kan vara både ord och rörelser, både bilder och handling, både livsfarliga och vackra på en och samma gång. De tas ur berg – morän är värdelöst som vapen! Ibland träffas jag själv av andras kast. Smärtan kan alstra absolut närvaro (bara som ett exempel). Helt uppslukande tar den allt i anspråk här och nu. När jag tänker efter är det kanske så alla starka känslor fungerar. Sorg, lycka, ilska, lust... Närvarandet är helt säkert möjligt även utan stenkastning. Den hårdaste och mest brutala kampen är ju ändå den jag dagligen tar med mig själv.

EN UPPLEVELSE är alltid subjektiv och kolliderar ofta med idén om någon slags objektiv beskrivning av varandet, eller av den så kallade verkligheten. Jag tror inte objektivitet är möjlig i förhållande till beskrivning av nuet. Det är subjektiviteten som sätter allt i det sammanhang som på något sätt kan skapa mening. Koreografens uppgift? Din?

Intuition har för mig med närvaro att göra. Ett avlyssnande av verkligheten, eller ett uttolkande av berättelsen, kräver förmågan att vara närvarande. Kroppen är som vanligt det främsta redskapet. Kroppen som helhet, som känslighet och som närvaro. Genom kroppen förnimmer jag världen och känslan fäster – sen tar tanken över och värderar läget. Vågar jag lita på vad jag känner eller bara anar? Vågar du? Erfarenhet ger en del redskap för minnets harvande bland sinnenas flyktiga bidrag. En del kallar det förnuft eller förstånd eller klokskap eller kanske kunskap.

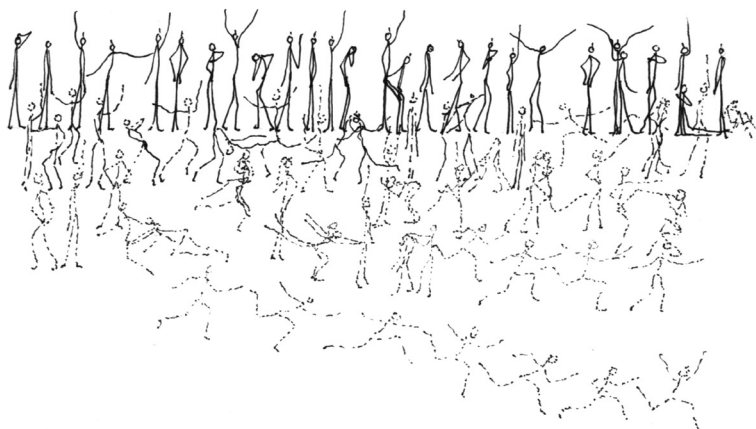
Skit! Jag kommer inte längre ihåg hur man gör... Det var så länge sedan – eller har jag aldrig gjort det? Kanske har jag gjort vad som ska göras och kan därför aldrig göra det igen. Den känslan gör ont. Inte på samma sätt som att bli träffad av en sten eller ett klippblock, utan en mer långsamt malande misströstan. Allt är väl ändå inte koreografi? Eller?

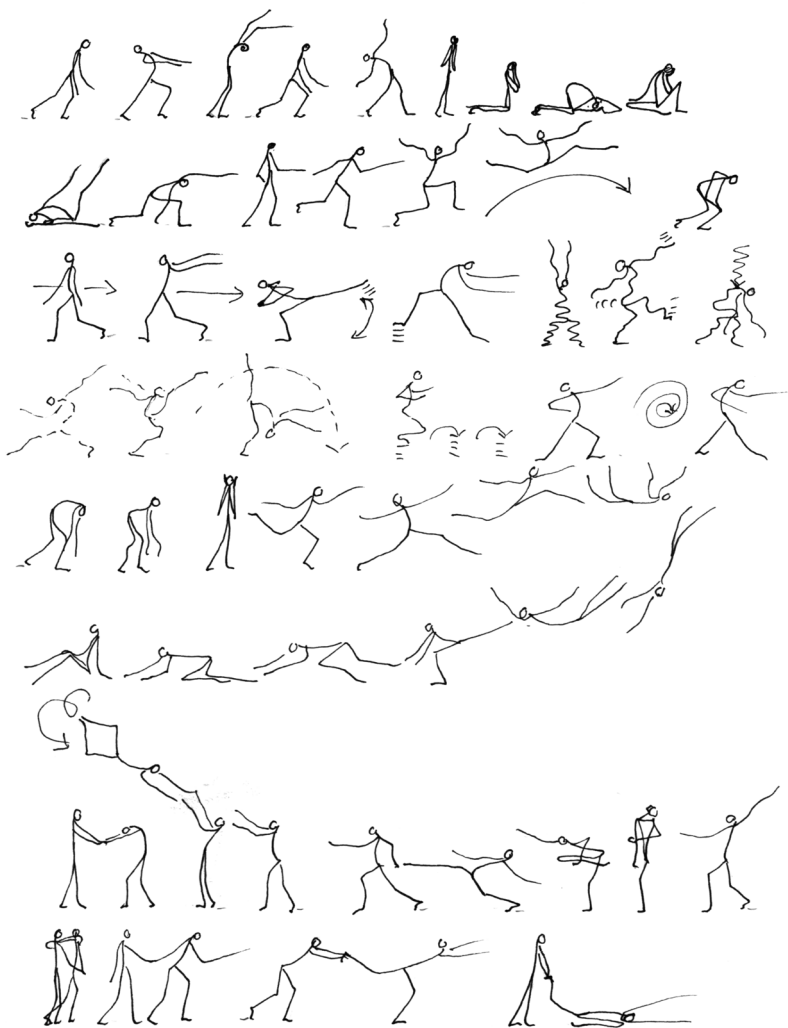
*Jag kan hitta på något.
Vill du att jag ska hitta på något?
Jag kan överraska dig.
Vill du att jag ska överraska dig?
Inget undgår min blick i kväll.*

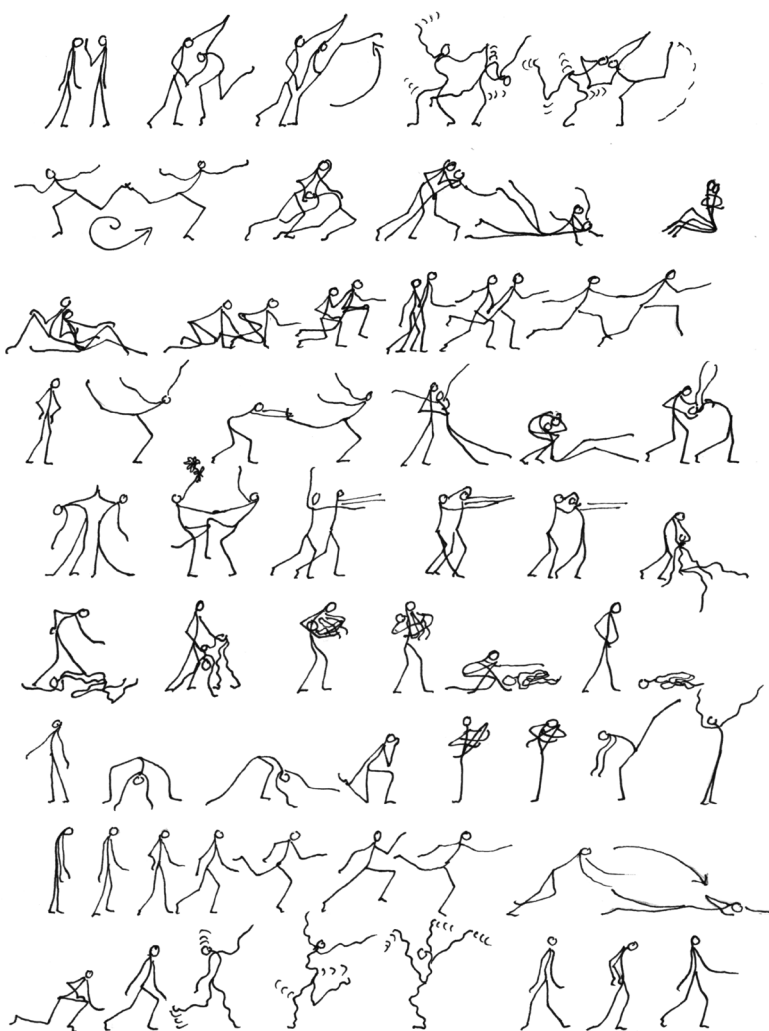
*Jag ser att du försöker undkomma.
Vill du fly?
Jag tar din tystnad för ett ja.
Om du går nu så hinner du undan.*

*För att komma undan måste du bli osynlig.
Vill du bli osynlig?
För att bli det måste du ta dina tankar med och dyka.
Jag kan simma långt under vatten.
Kan du hålla andan, sjunga och älska samtidigt?*

*Jag kan hitta på något.
Vill du att jag ska göra det?
Det är så lätt att överraska dig.*

ÖVNING 8

Sitt eller ligg bekvämt. Blunda. Tänk igenom gårdagen från det att du vaknade tills dess att du gick till sängs. Av alla bilder som passerar ditt minne väljer du en. Fokusera en stund på denna. Sök sedan efter rörelser som för dig motsvarar upplevelsen av den bild eller händelse du valt.

Gör det.

ÖVNING 15

Nästa gång du går genom en stad:

Fäst blicken lågt. Låt den glida utmed husfasadernas fäste vid gatstenarna, där förbipasserandes skosulor möter asfalt, där ogräs bryter igenom på sommaren.

Om du sätter dig ner på huk så ser du annat.

Gör det.

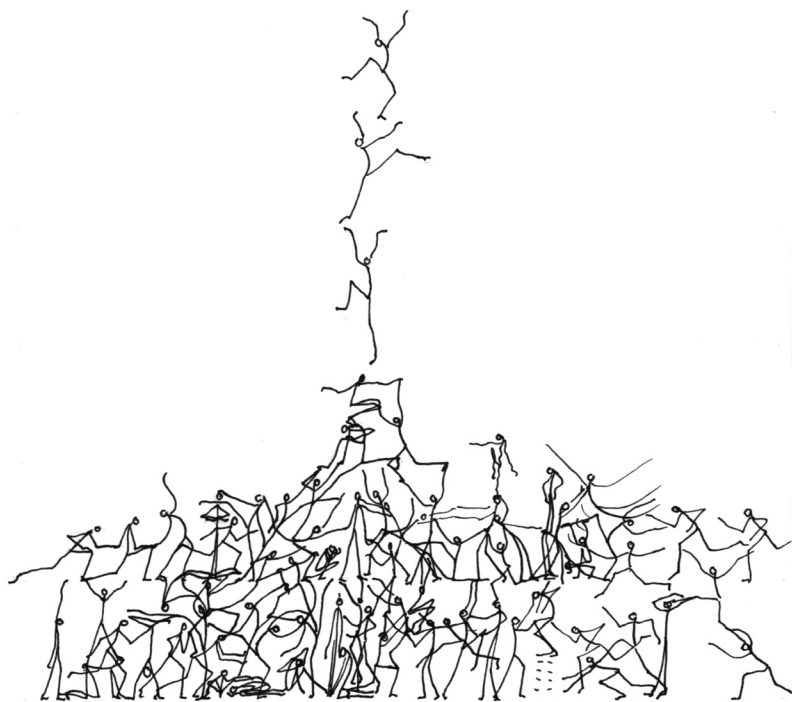
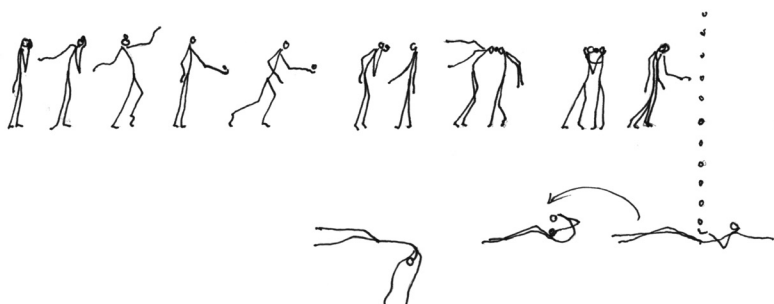
ÖVNING 16

Nästa gång du går genom en stad:

Fäst blicken högt. Låt den glida över takåsar, genom fåglarnas och flygplanens luftrum.

Gör det.

SOMMAREN är varm. Den bränns. All mark är skör som hud och hår där solen fått fäste. Hettan fräter ut alla tankar och för en stund tror jag att det är möjligt att undkomma. Jag sänker blicken i sjön. Ser små konstiga fiskar simma runt lite planlöst (som det verkar). Koncentrerad skärper jag fokus och observerar alltfler händelser under ytan. Allt annat är just nu inte alls.

En fisk med lite sjögräs på ryggen kommer upp och pratar med mig. Hans vinter var lång, svår och mörk. Nu när ljuset avslöjar allt far han runt och bekämpar varje tillstymmelse till skugga. Han skrattar och säger att han äger både ögonblicket och världen precis innan en större fisk slukar honom i en enda munsbit. Så kan det gå till i havet och jag tvingar mig att lyfta blicken mot andra varelser.

Även under de dagar det regnar känner jag det. Det brännande tar sig in under huden och löser upp en massa avlagringar (kanske fett). Långsamt blir jag mindre. Tänk om jag försvinner? Om jag försvinner i allt detta varma så blir jag osynlig. Då kan jag verka fri, utan förpliktelser eller skuld. Kanske att det då också blir utan lust eller tillfredsställelse? Vad händer när kroppen inte längre syns? Är tankens och de olika medvetandelagens fria rum möjliga utan fysisk massa? Kan man vara närvarande utan att synas?

Som koreograf skapar jag de bilder jag har behov av att se men ännu inte sett, eller gör om det jag ser och erfar till det som på något sätt fyller tomrummet efter det jag saknar. Jag kan göra det utan att du får syn på mig (tror jag). Vi är många som upptar oss med det frånvarande, med avsaknaden eller saknaden... Det finns mycket att berätta. Jag fortsätter arbeta med obegripligheten.

IBLAND tar jag mig tid att vara mitt ibland alla och intar rollen av den som inte syns. Kanske på ett café eller på en buss eller på en järnvägsstation eller på en flygplats... Då lyssnar jag och färdas utan riktning bland tankar och associativa aningar. Jag gör mig föreställningar om både den ena och den andra. Jag gör mig föreställningar om mig själv i relation till främlingar och låter mig färdas i miljöer och sammanhang jag hittar på i stunden. Kanske finns de någonstans. Kanske äger de ett uns av sanning även för någon annan. Så ritar jag koreografiska situationer och fragment eller skriver, fabulerar och låter mig förföras av all rörelse.

Ibland tappar jag bort mig i så sorgliga tankar att gråten blir omöjlig att hejda. Ibland går jag helt förlorad i skratt. Det är också ett sätt att vara närvarande. Att inte vara där men ändå mitt i något annat. Jag är så jävla känslig. Hur är du?

Jag gråter så bra på berg.

Hon går med händerna på ryggen och pratar engelska med någon som inte lyssnar.

Han bär en kamera över axeln och pratar i sin mobil på skånska.

De kommer att krocka, kollidera, brutalt slå varandra sönder och samman utan ett mena illa.

Hon släpper armarna fria för att få bättre fart, tystnar och börjar springa från den tyste.

Han tappar både kameran och telefonen i frustration över något.

De rusar mot varandra utan att ha en aning om fortsättningen.

De faller, skrapar sönder hud mot asfalt.

Hon bryter ett ben, slår upp ett jack i pannan utan att det hörs det minsta ljud.

Han ligger över henne som en tung, medvetslöst gråtande massa.

De vet det inte än men de kommer snart att vakna tillsammans

och förvånat inse att de har en hel del gemensamt.

Vad hände egentligen? Vad är det för berättelse? Var kom den ifrån? Varför skriker hon inte för att bli av med både honom och sin smärta? Varför fortsatte de inte bara att gå? Kanske för trögheten i steget. Det tar tid att gå.

När jag är ensam

*kan jag skratta åt det jag inte begriper och släppa en
”brakare”.*

När jag är ensam

*kan jag ge mig själv presenter, riva av omslagen och avslöja
innehållet som värdelöst.*

När jag är ensam

*kan jag släppa ut magen, dra in den igen, ta på mig något
fint, städa och känna mig vacker.*

När jag är ensam

*kan jag ta hårda diskussioner med mig själv, sjunga en sång
eller berätta så vidriga saker att jag måste både duscha,
borsta tänderna och peta öronen efteråt.*

DET MESTA jag hör folk prata om för mig ingen annanstans än rakt in i meningslöshetens förrädiska töcken. Det finns stunder när jag lovar mig själv att aldrig prata mer. Att ålägga mig evig tystnad (väl medveten om att jag kommer att bryta löftet så snart tillfälle ges, men känslan är absolut och sann när den om och om igen infinner sig). Det är därför jag dansar.

Intuition och närvaro är där före ordet. Fegheten har ingen plats. Rörelsen är där och den där berättelsen att gå förbi, att närma sig, erfara eller sakna. Brutaliteten finns där och ömheten. Den åtråvärda gemenskapen och den goda ensamheten finns där. Om du bara tar dig tid att lyssna. Som koreograf kan jag styra över tid, tempo, energin och rörelsens väg genom rum. Jag gör mitt bästa för att också manipulera din tanke. Förstår du vad jag inte säger? Jag vill att du ska ta dig tid och vara närvarande. Ta för dig av det som bjuds och göra det till ditt. Skapa din egen berättelse.

Så vad är det då som ska berättas? Vilken berättelse är värd uppmärksamheten? En myra släpar ett stort långt barr, med möda. Jag försjunker i hennes stretande. Tankarna vandrar med henne, förbi och vidare. Ser mig själv streta, dra i motstånd och tugga seghet i alltför stora proportioner. Den lilla myrans arbete låter mig se mitt eget i nytt perspektiv. Ska jag lägga mig i? Myran låter sig inte koreograferas. Jag får tålmodigt följa hennes långsamma envetenhet för att få veta om hon kommer att nå fram med det där jättebarret eller om hon helt sonika kommer att skaka det av sig, släppa taget och göra något annat. Det tar tid. Kanske kommer det någon som trampar ihjäl henne... Jag går därifrån för att fästa blicken på annat.

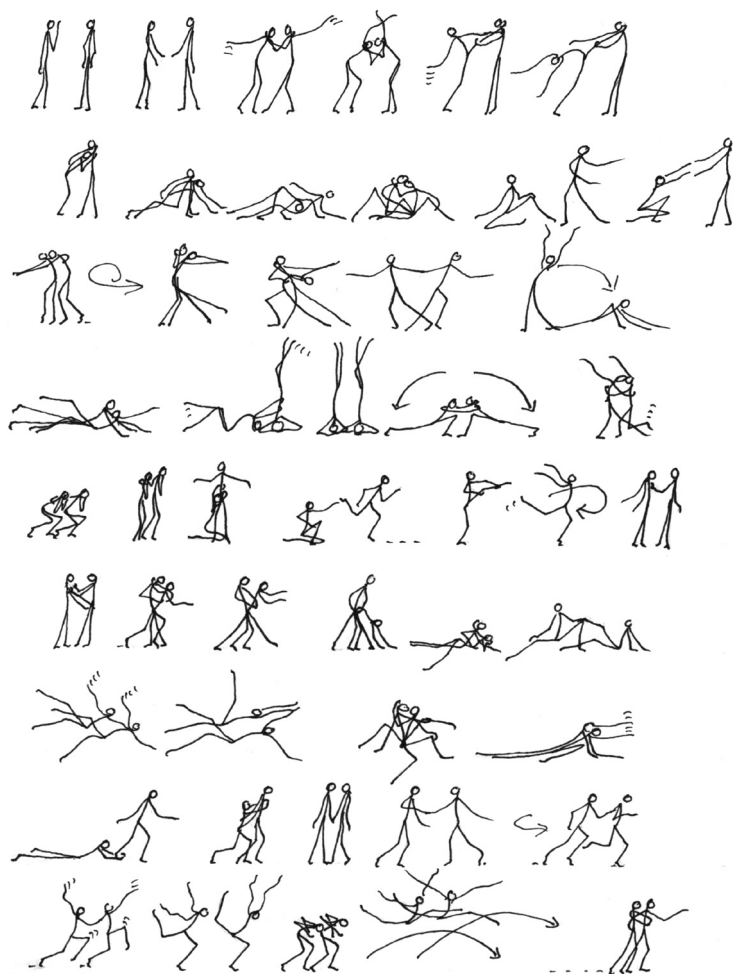
ÖVNING 21

Varje gång du möter en människas eller ett djurs blick:
Le – blunda – hosta – hoppa – öppna ögonen – tackla läget.

Gör det.

Hej Kärleken!

Jag skriver till dig som inte är en utan många, kanske mycket. Det var en tid sedan vi hörde av varandra. Du har lämnat en hel del spår efter dig. Lite här, något där... Saknar dig oerhört!

Du hjälper mig att förstå den märkliga värld som är vår. Du får mig att identifiera vad som är gott även när tillvaron förmörkas och min blick förblindas av all skit. Du rör vid mig så att också jag kan röra vid andra. Rörelsen ger energi. Jag orkar mer, kanske hur mycket som helst. Även tankar är rörelser, som en intellektets förförelse.

Det gör ont att tänka onda tankar. De kan ramla in som blytunga droppar av äckliga hemskheter i medvetandet. Det är som om det undermedvetna fastnar i klet och rörligheten minskar. Blicken förmörkas. Jag ser inte längre vad jag tänker. När bilden av rörelsen inte längre går att tänka måste den göras. Att låta kroppen ta över är ett sätt att städa medvetandet och på nytt släppa rörelsen fri. Det finns inget terapeutiskt eller romantiskt i det, bara hårt arbete. Sorgen blir kvar. Den är så stor att gråten inte ryms bakom ögonlocken även om jag håller dem stängda och hårt sammanpressade. Dessutom tappar man lätt balansen på nätterna. Naturen är grym som gjort oss så beroende av ljus när det är mörkret som rymmer de starkaste bilderna, tankarna och drömmarna.

Därför har jag byggt en låda fylld av ljus,

bebodd av en ko. En kolåda. Kon i min kolåda har koreografens blick. Med ryggen vänd mot omvärlden ser hon rakt in i scenens artificiella ljusväxlingar. Ljus är rörelse som blir synlig i möte med annat. Du vet hur det är. Konst tar gestalt i betraktarens öga, också ett möte. Ljus får det att hända. Till och med för en ko.

Dagsljuset bländar och tvingar blicken mot det som redan är där: definierat, formulerat och avklarat. Hus, bilar, träd, katter, snus, flygplan, övergångställen, hopptorn eller just kor. Jag är ständigt beredd att göra om alltsammans men gör det lättare med din hjälp. Var är du? Hallå!

Kommer du ihåg vad vi brukade säga? Att föreställningens tid utgörs av ett mellanrum, det rum som är mellan det som varit och det som ska bli. Stig in i det rummet och låt dig förföras, beröras, förfäras, utmanas eller provoceras. Hänge dig! Att ge sig hän är att vila i ögonblicket. Att vara ett med upplevelsen och spara allt annat till sedan. Så härligt att för en stund åsidosätta jaget till förmån för en helt annan subjektivitet. Den delade. Jag i verket eller verket i mig. Som att drömma sig hel. Ingen tanke eller rörelse stannar vid gränsen.

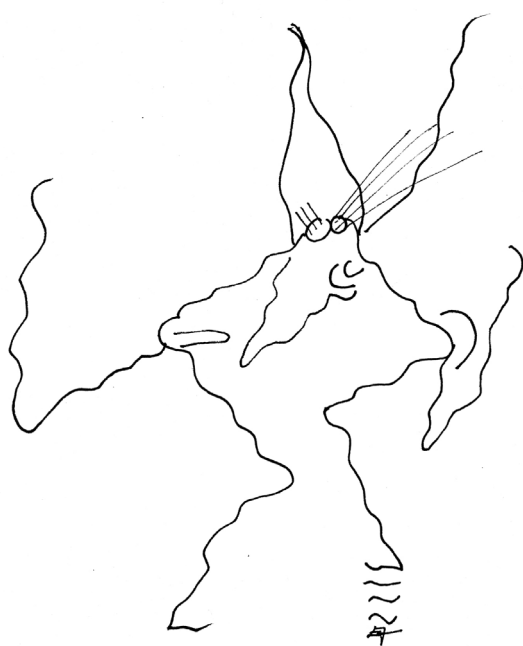
Vad är det att vara fri? Din frånvaro märks. Jag rör mig genom tillvaron i stora svängar. På omvägar söker jag vidare och skriver artiklar om konst och konstnärlig forskning. En sak som konsten och forskningen har gemensamt är behovet av samhällseliga bidrag för sin omstörtande verksamhet. Min nästa föreställning avser att rubba

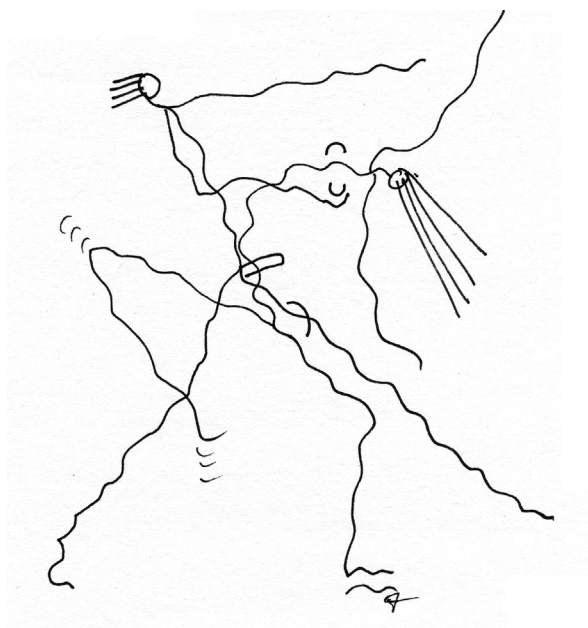
din. Du ska få se något du ännu inte sett. Är inte säker på vad eftersom det just nu är både mörkt och dimmigt. Jag ställer till förfogande en rörelse som pågår inom och runtomkring. En subjektiv betraktelse över det som är vackert, fult, obegripligt eller bara härligt. Jag vill avlyssna det som är rörelser i tid och rum och göra någonting av dem.

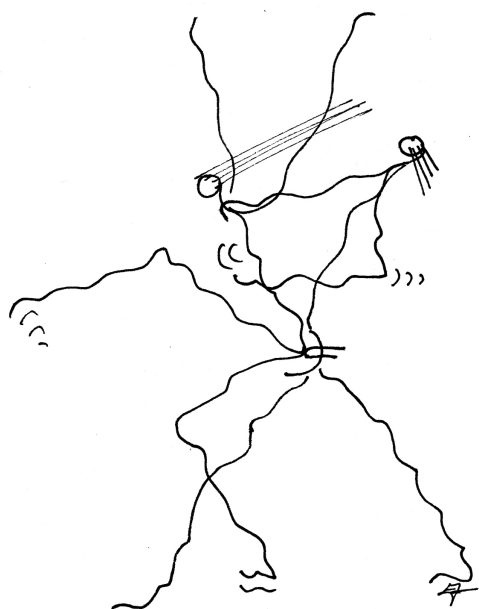
Härom morgonen (när resväskan som vanligt stod packad) väcktes jag av mistlurar som tjöt ute på sjön. Det var så vackert (lockande). Var hittar du din inspiration (lust) när du inte är med mig?

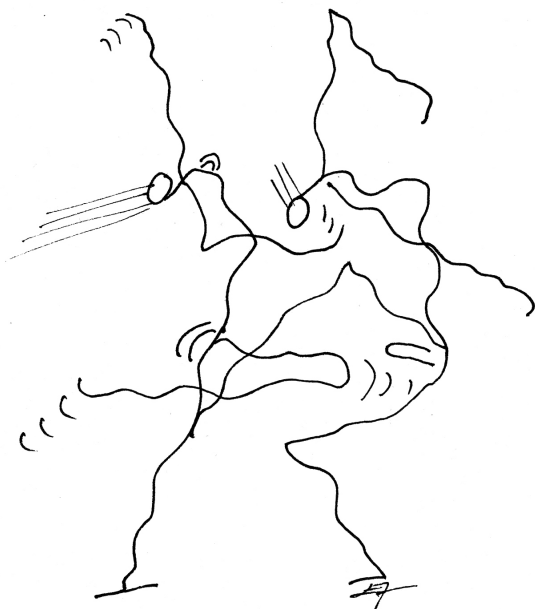
Nyss var jag i Kina, nu är jag i Ryssland. Snart reser jag till Finland, England, Estland och däremellan nätter hemma i min egen säng. Ses vi? Den där mannen utan ben som tigger utanför Kenzobutiken har inte heller sett dig på länge. Generalkonsuln som jag drack kaffe med i morse verkade också rätt övergiven.

Jag måste avsluta det här brevet nu. Måste ut och röra på mig, röra vid, röra om. Bry dig inte om att ringa eller mejla. Bara kom!

ÖVNING 27

Ta på någon du aldrig tidigare rört vid.

Gör det.

Jag såg en hand idag. En vacker hand som sträcktes ut på det mest generösa sätt. Blottad. Vad är en hand? En han-hand. Handen gör en omedveten rörelse styrd av intuitiv tanke eller en medveten gest, kanske av ömhet (eller ett slag?). Rörelsen är en gest som kan upplevas också i en fot, ett knä eller en skuldra, i en axelryckning eller ett lyft ögonbryn. En rygg kan slå ifrån sig hårt eller bjuda in att gå ikapp. Kommer jag någonsin att veta? Du? Den var i alla fall ömtålig – den där handen.

KREATIVA PROCESSER finns i allas liv. Vi bygger hus, lagar spännande mat, stickar, virkar, målar, leker, tänker... För att vara kreativ i det alldeles vanliga vardagslivet måste vi vilja något mer än det vi redan vet och kan. Det är vad vi gör när vi leker, snickrar, löser fackliga problem eller engagerar oss i bostadsrättsförening eller fotbollsklubb. Vissa av oss specialiserar oss på den kreativa processen och blir konstnärer med syfte att stimulera och påverka andra genom just konst. Utveckling drivs av spetsverksamheter som till exempel forskning eller konst. För att utveckla något måste det kända ifrågasättas och prövas, kanske omprövas.

Det skulle vara lättare att göra det om det bedrevs en kulturpolitik som värnade och utvecklade både ett kulturellt och ett ekonomiskt rum för oss att dela med alla dem vi vill möta, istället för att hänvisa konstnärer till kommersiella marknadskrafter, nyttoperspektiv och idéer om exklusivitet. En god och stark kulturpolitik genomsyrar alla politikområden och klarar av att inom sig avgränsa de skilda delar inom kulturbegreppet som bör vara föremål för politiska strategier och utvecklingssatsningar.

Vi lider brist på politiker med kunskap i och om de kulturfrågor som kan värna vikten av konstnärliga praktiker och kulturell bildning som identitetsskapande, och därigenom bryta den fördumning som pådyvlas oss i vår hårt kommersialiserade tillvaro. Ovarsamhet med våra gemensamma ömtåligheter får förödande konsekvenser när utsmetad underhållning sägs vara det som "folk vill ha" och "begriper". Detta är ett nedvärderande och underskattande av människors intelligens. En stor förlust.

GRUS mellan tänderna, under knäna, under naglarna, i håret, i öronen... Det är plågsamt att krypa och långt kvar. Varje drag med knäskålarna lämnar blodspår efter sig. Grus faller ned i ögonen och tårarna lämnar grå spår av damm utmed kinderna innan de droppar ner och väter händerna inför nästa drag.

Vad är det man brukar säga? ”Grus i maskineriet”. Min maskin har skurit ihop för länge sedan. Nu är det bara vissa mekaniska delar som långsamt tar mig vidare. Jag som brukade springa! Krypa, krypa, krypa. Och gruset under knäna mals ner till sand.

JAG HAR FÖRLORAT mitt mänskliga ansikte och förvandlats till häst. Fortfarande ser min kropp ganska mänsklig ut, men ansiktet är definitivt inte längre mänskligt. Kanske har jag alltid varit häst.

När jag var ung trodde jag att jag möjligen skulle bli en fågel. Min identifikation var den av en fågel, men långsamt försköts bilden mot ardennerhålet och nu är jag alltså en häst. Det är inte så roligt. Jag har aldrig varit särskilt intresserad av hästar.

Den tydliga hästidentiteten har framträtt de senaste åren. Jag drar och sliter tunga lass, sitter ofta fast och jobbar hårt. Det vilda hålls tillbaka och inom. Seldon sliter och ger djupa märken. En del sår. Ibland kommer jag loss och springer fort. Då är jag helt inställd på att vinna. Andra dagar handlar det bara om att gå runt, runt och dra, dra.

Det är en märklig känsla att stå inför en spegelbild jag inte känner igen som min egen.

ÖVNING 33

Öppna ett samtal om koreografi.

Gör det.

ÖVNING 34

Öppna ett samtal om konstpolitik.

Gör det.

VAD HJÄLPER de många vetenskapliga forskarrön som om och om igen poängterar konstens betydelse i samhällsutvecklingen: som lokaliseringsfaktor, utvecklingsfaktor, nyskapande arbetsformer och så vidare, om våra politiker inte sätter informationen i ett sammanhang som gör det möjligt att använda den. Konst utgör en väsentlig faktor i kunskapsutveckling, särskilt med betoning på utvecklingen av den mellanmänniska kommunikativa förmågan och en utvecklad språklighet. En god förändringskraft. I våra miljöer utvecklas det mest häpnadsväckande. Jag ser dans som en samhällsomstörtande kärleksförklaring.

I konst ifrågasätts och problematiseras det rådande på sätt som ständigt genererar kreativitet hos både den utövande konstnären och dem verket för dialog med. Konstnären är ofta en illojal provokatör som med sitt arbete ständigt utvecklar nya insikter om det som annars skulle bli kvar i det fördolda. En aktiv och radikal kulturpolitik både synliggör och tillgängliggör konst som något oundgängligt för vår kulturella utveckling. Kunniga politiker skulle kunna sörja för en förståelse för vad som genom konst genererar goda världen i mellanmännisklig kommunikation och samtidigt hålla "armslängds avstånd" till innehåll, mål och mening. De skulle se konst som en del av ett samhälles överlevnadsstrategi.

Kulturpolitiken måste omfatta en aktiv konstpolitik för att nå sitt mål om konstens tillgänglighet, trovärdighet och angelägenhet. En konstpolitik ska vara tydlig och ha en central plats. Den ska tydliggöra konstens funktion och möjlighet inom samhällskroppen och säkerställa möjligheten för kvalificerade konstnärer att leva på sitt arbete. Så vill jag att det ska vara. Det är det inte.

*Jag är så förbannad!
Mjukt, tänk mjukt. Skönt, tänk skönt.
Om jag vore storkäftad skulle jag äta upp allt fult.*

*En man som går förbi är också förbannad.
Hans kropp vrålar högt men han ler sammanbitet.
Högra handen är hårt knuten och försedd med knogjärn.*

*Om jag släpper honom före kan han bana väg.
Alla andra kommer mjukt att väja undan.
Kanske fegt? Om han bara kunde sluta le.*

*Jag är så liten i mun.
Mjuk, min tunga är mjuk. Mitt kön är skönt.
Det fula är för stort och mannen ler, fortfarande förbannad.*

*Jag blir så förbannad!
Marken gungar under mina fötter.
Allt rör på sig.*

*Sten, jord och gräs som borde ligga still
gör inte det.
Långsamt skiftar perspektiven.*

*Så befinner jag mig gående på himlen.
Marken lägger sig ovanför
som ett skyddande hölje.*

*Han som är arg kan möjligen skydda en blomma.
Småsten blir hagel, jord och gräs blir regn
i lugnt fallande.*

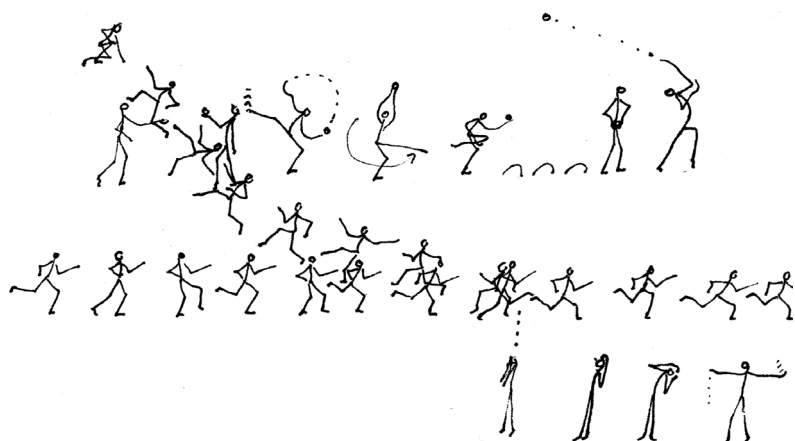
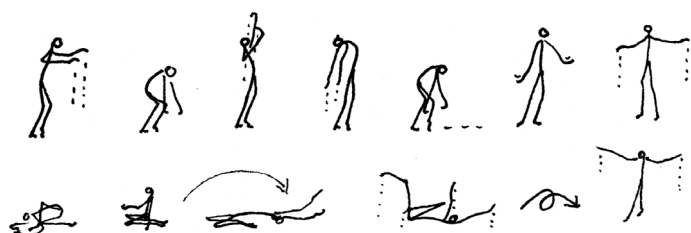
*Det är härligt och upprörande att i himlen
springa utan tyngd och massa.
Jag tar mig fram hur fort och hur långt som helst,
förbannad.*

*Är på väg mot någonstans där jag ännu inte varit.
Vill du följa med?
I detta märkliga upp-och-ner- landskap blir man inte ens
andfådd.*

*Du måste springa, för långsamt vill jag inte gå.
Snart kommer allt att vända tillbaka.
Det gäller att passa på, den arga mannen hinner ikapp.*

*Det är så härligt att täckas av gräs och att få jord i både
näsa och öron.
Om jag vore storkäftad skulle jag ta det i min mun.
Jag tänker mjukt och skönt, fortfarande förbannad.*

*Ha ha ha ha och fult, futtigt, fegt åt fanders.
Såriga fotsulor på fel golv och händer som tappar greppet
gör ingenting annat än nya erfarenheter och ont, ont, ont.*

*Ha, ha, ha och någon ler tillbaka, emot och med.
Mjuka underlag ger stora språng och vilt flygande i kropp
och tanke,
dumheten stryker runt hörnet med helt obegripliga ljud,
dofter och smaker i släptåg.*

*Ha, ha, ha och det som sker vill mer på huk och i höjd.
Pulsen stiger med lust, intuition och tänkandet driver,
trycker, pressar,
gör med människan ont och gott på en och samma gång
utan att skita ner packningen.*

EN DEL är så in-ut-av-helvetes dumma. Jag blir alldeles svettig när jag tänker på det. Blicken svartnar och jag känner mig yr. Vettet rinner undan. Vart tar det vägen? Annat som rinner brukar låta, men inte detta. Det är omöjligt att förstå vart. Det känns tomt och ihåligt. Konstigt.

Om och om igen drabbar känslan. Det kan gå år emellan – men så är den plötsligt tillbaka. Hållrummet fylls av virvlar som suger allt inåt. Som att vara hungrig, vansinnigt hungrig utan att det går att göra någonting åt saken. Det är märkligt, det att känslan kan vara så stark trots att det var så länge sedan. Egentligen kanske det inte var alls. Man vet aldrig. Kanske hittade jag på alltihop en dag när jag behövde bli riktigt förbannad. Det är tyst.

Minnet är suddigt. Jag rotar runt och söker mig fram i röran. Allt är mjukt och lite inbäddat. Även ljudet. Så där som det kan vara när man rör sig genom dimma. Jag koreograferar en rörelse genom tid och tjocka lager av sensuella kroppsliga erfarenheter. För en kort stund lever jag baklänges. Det blir en film. Där kan jag laborera med alla bilder från det förgångna och röra om lite grand så att något nytt kan ta gestalt. Det där som kanske kan säga något om hur jag vill att det ska vara. Eller en gång var. Det borttrinnande vettet ersätts av ljudet av regn. Då blir det plötsligt både begripligt och gripbart.

Så pågår livet i det levande. Jag sköter mig och arbetar hårt. Drömmer mina drömmar och gör om det vardagliga till något mer tillfredställande eller mer oroande eller farligare... Säga vad man vill om det här livet – men tråkigt är det inte. Möjligen utmattande och livsfarligt. Hur skulle det annars vara?

HIERARKISKA ordningar påverkar byggandet av det meningsbildande. De delar som ska sammanfogas får sina placeringar utifrån vår kulturella idé om makt, överordning eller underordning. För att utifrån detta perspektiv förstå mina egna val iakttar jag det näraliggande och hur jag själv förhåller mig till storheter av skilda slag. Det gör jag till exempel genom att öva mig. Jag konstruerar övningar för att träna min förmåga till rörelse, uppfattning av rörelse, förståelse genom rörelse och för att bli bättre på att uttrycka mig i rörelse.

NÄR JAG för en del år sedan tillbringade knappt två månader med en polarexpedition på de arktiska isarna runt nordpolen, upplevde jag så tydligt att det vi kallar för tid bara är en konstruktion. Vi gör en överenskommelse om vad tid är och hur den ska mätas. Men när man är där uppe i det allra vitaste, i en ordning utan dag och natt, upphör denna överenskommelse. Tiden finns helt enkelt inte utan ersätts av varat. Att vara. Det ryms något märkvärdigt åtråvärt i detta. Något jag känner igen från föreställningens tid. Det att för en tid befinna sig mellan det som varit och det som ska bli. Där begränsar jag ögonblicket för att behålla fokus på det. Jag bygger gränser runt den tid jag vill försvara och bryter upp andra som omgärdar det jag åtrår. Jag tänjer, förkastar, spränger och gör motstånd – också mot livet självt. Men jag hittar också de stunder som rymmer oändlighet, passion och den härlighet som motiverar sökandets envetna rotande.

För mig är mötet med konst, i föreställning eller med verk i andra format, ett erbjudande eller inbjudande till den stund som kan upplevas som oändlig eller ögonblicklig, hur lång eller kort den än är. Det är svårare att ta sig den friheten i andra situationer där den rationella samhällskroppen hela tiden hävdar sina anspråk på oss. Jag protesterar ibland genom att stanna pendylen i gökuret som mäter tiden i mitt arbetsrum. Så slår jag igång den igen när jag fått min paus. Ibland fungerar det.

Många talar om att tiden går så fort, om att vilja så mycket mer än vad kroppen eller dygnet ger förutsättningar för. Många säger sig inte hinna med. Vad är det vi jagar? Hur hittar vi redskap för de prioriteringar vi alla tvingas göra? Vad gör vi med närvaron? Förutom tekniken med mitt gökur så

skriver jag listor över allt som ska åstadkommas eller tecknar mina bilder. Så läser jag dem och för ett allvarligt samtal med mig själv där jag diskuterar kring nödvändigheten i alla uppgifter. Efter dessa samtal kan jag ofta stryka bort en hel del från listan, väl medveten om mina val. Samtalen kan också ske i rörelse. Att gå in i fördjupad ”rörelsediskussion” på ett studiogolv brukar föra tanken vidare. Hjälper det inte så bjuder jag in någon mer till diskussionen. Den blir ofta spännande.

ÖVNING 65

Överblicka det rum du befinner dig i. Bestäm dig för att ta dig från ena sidan till den andra på 1 minut utan att se på klockan.

Gör det.

ÖVNING 66

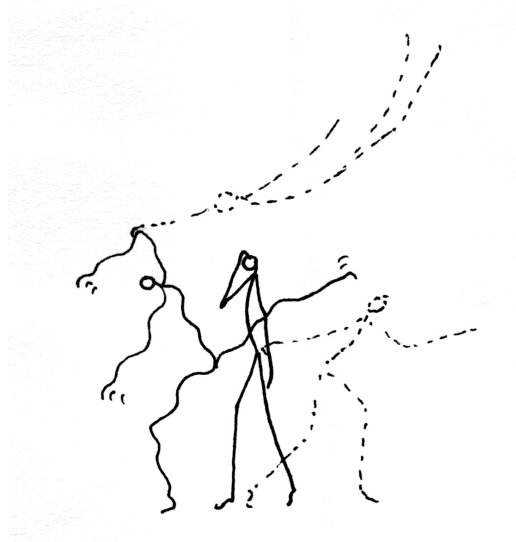
Överblicka det rum du befinner dig i. Bestäm dig för att ta dig från ena sidan till den andra på 10 minuter utan att se på klockan.

Gör det.

ÖVNING 67

Sitt stilla och tyst i 20 minuter.

Gör det.

Jävlar vad högt det är! Blicken svindlar. Kroppen töms. Fåglar flyger under mig. Vinden är hård och iskall. Jag sjunger högt, nej vrålar! Allt för att göra mig av med rädslan och greppa ögonblicket. Jävlar vad högt det är! Måste hämta andan. Pusta ut. Hur stor plats ska rädslan få ta egentligen? Rädslan finns lite här och där. Mycket hotar. Ibland är jag mörkrädd. Ibland är jag rädd att bli slagen. Ofta är jag rädd för mänsklig ondska, feghet och fulhet. Ibland är jag rädd för eld, att allt jag vet och är ska förtäras och förgöras av eld. Kroppen hårdnar. Andningen avstannar. Ljudet stängs ute och allt inom mig dånar. Det är nästan outhärdligt.

Så många är rädda för så mycket. Genom att undvika att konfrontera rädslan avstår vi från livsrum och världen krymper. Livet begränsas av skenbara trygghetsfaktorer och utvecklingsfientliga attityder. Den som förnekar möjligheten stannar till synes tryggt inom sitt hägn. Därutanför, bland alla färger, dofter, känslor och erfarenheter, finns det omöjliga. Det omöjliga blir med tiden mytiskt, omgärdat av ogripbara fantasier, och lycka etableras som synonym till trygghet. Allt farligt, obekant och konstigt stängs ute. Skenbart. Vad annat hotar livet? Själva levandet? Resa kan även den göra som ibland är närsynt (men aldrig utan rädsla).

Att tänka är också att resa, eller att låta blicken följa fisken genom vattnet. Att försöka greppa det mest undflyende är svårare. Att fullfölja den tanke vi inte vill kännas vid är svårast. Något lättare blir det om vi ger tanken tid att också färdas med intuition och fantasi, kanske empati, men framförallt utan skuld och skam. Lätt att skriva, svårare att göra. En utmaning att leva.

Verkligheten konstitueras av normalitet. Det tillräckligt

många upplever som normalt blir verkligt. I det lilla samhället slår normaliteten hårt och alternativa verkligheter får svårt att ta plats. I det större finns det ofta tillräckligt många människor för att tillräckligt många ska komma överens om tillräckligt olika verklighetsbeskrivningar. De parallella verkligheterna tar plats med ett visst mått av självklarhet. Ändå är de så otillräckliga att många fortsatt ifrågasätter de normer och konventioner som utgör innehållet i de olika verklighetsbeskrivningarna.

Normalitet baseras på samförstånd och håller rädslan på avstånd. Hur många måste då vara överens för att en verklighet ska vara sann eller just verklig? Om vi ifrågasatte normaliteten mer skulle vi också ge plats för fler avvikare och annorlunda skulle bli ett mer positivt laddat ord. I ett samhälle som styrs av normalitet och vanlighet tvingas även de ovanliga att söka sig till varandra för att upprätta frizoner, sammanlänkade av andra former av normalitet än de vi vanligtvis är beredda att erkänna.

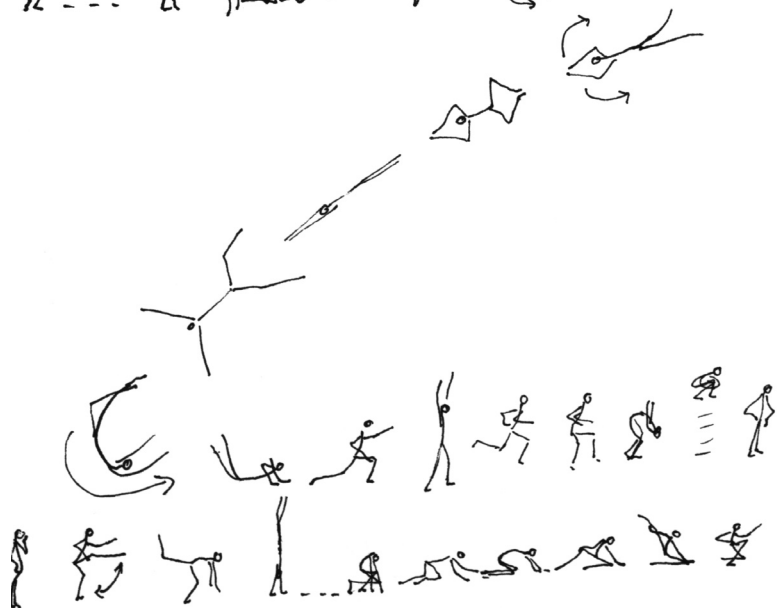
Som konstnär tar jag mig friheten att göra om den verklighetsuppfattning jag anser otillräcklig, och skapar en som bättre motsvarar mina behov och drömmar. Därigenom ger jag också andra möjlighet att flytta in och dela alternativa bilder och rum, att göra både längre och kortare resor. Kanske är det fegt eller helt enkelt en utväg för den som inte vill anpassa sig. Kanske är det modigt och det som kan bana väg även för andras motstånd. Danskonst som motståndsrörelse.

*Om tillräckligt många går baklänges
skulle baklängesgående vara de normala
och de som envisas med att gå framlänges skulle betraktas
som konstiga bakåtsträvare.*

*Om tillräckligt många skulle tala mjukt och sjungande
skulle sång vara det normala sättet att kommunicera en
tanke eller vilja
och de som pratade skulle betraktas som otillräckliga.*

BILDER fångade i ord är tillfångatagna. De fästs vid en överdriven tilltro till språket och dess begriplighet. Ord blir lika subjektivt tolkade som till exempel rörelse eller bild. Du kan styra associationer till ett riktat tolkningsföreträde, men du ska inte tro att någon läser dina ord med samma förståelse av dem som den du själv försökt att uttrycka. Språket förstärker min ensamhet. Det är för mig ingen given väg mot gemenskap. Det är enklare med dans.

Dans finns inte. Dans uppstår i det ögonblick betraktaren tillmäter rörelsen en sådan betydelse att den legitimeras som dans. Mellan dansen och dansaren finns ett avstånd som överbryggas med överenskomna koder. Dans som dans. Koreografi som koreografi. Mellanrum.

SEX. Så beroende jag är av denna urkraft. Hela mitt jag tas i anspråk i tät närkamp med en annan. Kropp mot kropp. Människa mot människa. Hårt, tungt, våldsamt eller mjukt och känsligt, alltid omfamnande. Som dans. Närvarande i en i allt anspråkstagande improvisation där jag får vara beredd att ge upp mitt försvar, min distans och för en stund min ensamhet. Ännu ett ofrånkomligt risktagande.

Doftminne, rörelseminne, blickens minnesbilder... allt samverkar till ett ja eller nej. Ibland tveksamma "kanske". Vad ska man med det till? Jag avskyr kompromisser men klarar inte alltid av att undvika dem. Förhandlar hårt med mig själv. Ja eller nej. Allt eller inget. NU. Jag avskyr att vänta.

För att bli en bättre medmänniska har jag tålamodsträning. Jag tränar mig i att vänta. Jag tränar mig i att sitta stilla utan tankar eller att fokusera på det som är långsamhetens egen domän. Naturen är en del av detta. Kroppens åldrande. Sitter ner och ser att det är höst. Hundar stoppar svansarna mellan benen under regniga promenader i medvind. Höstlöven lägger sig som en gulbrun matta över världen. Långsamt strippas träden mot sin grafiska vinterdräkt. Förmultningen gör marken förrädisk hal. Man får akta sig. Vintern ligger obeveklig mellan nu och nästa värmebölja. Jag vill dansa. Eller älska. Det kan gå på ett ut.

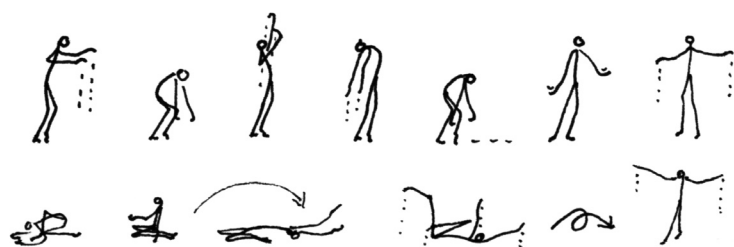
*Jag vill att du ser allt det som inte är det första dina ögon
fäster sig vid och
att du blundar för att också tanken ska hinna med.
Min energi och vilja ska smitta dig med så mycket lust där
finns.*

*Jag vill att dina händer ska beröra allt det de inte vet att de
vill och
din hud fästa vid min så att våra dofter beblandas och kan
upplevas utan åtskillnad.
Min tunga ska smaka allt och din söka min för att dela.*

*Jag vill se din kuk resa sig mot min närhet och
den där första droppens fukt glänsa på toppen av ditt
känsliga ollon.
Mitt kön ska öppna sig utan att vi släpper varandra med
tunga, blick, hud eller tanke.*

*Jag vill drunkna i dig, låta mig förflyttas av din närhet,
tillsammans och
ensam resa i nya berättelser om vad som är möjligt att
erfara, uppleva men inte TÄNKA.
Min rädsla att tappa greppet ger vika för glädjen i att i dig
bara vara.*

Vad vill du?

VI FÄSTER OSS vid olika bilder, ser olika på det som sker. Världspolitik matas ut via medietolkningar. Vi läser, ser, hör och både sållar och tolkar efter bästa förmåga. Vi talar ibland med ord som är så vassa att man kan skära sig på dem. Andra har vi till att fästa minnen i historien. Samma redskap tillämpar vi i den nära kretsen, i familj, i skola, bland både vänner och fiender. Vår förmåga att uppleva, tolka och bearbeta mötet med konstnärliga processer och verk skiljer sig inte från vår möjlighet till en utvecklad mellanmänsklig kommunikation eller upplevelsen, tolkningen och bearbetningen av information och intryck av omvärlden som helhet. Vi använder vårt förstånd, våra minnen och vår erfarenhet för att navigera oss fram genom levandets alla utmaningar. Många är vi som kämpar för att tillägna oss ett förhållningssätt till allt detta levande. Ett förhållningssätt som ger tillgång till ett åtråvärt nu, här, närvarande. Att lugnt luta oss mot det förgångna med blicken öppen och tillgänglig utan att springa förbi oss själva i jagandet efter det som ska bli.

Som barn tränas vi in i en idé om klokskap som går ut på att vi ska tro att det finns svar, ett vetande uppdelat i rätt och fel. Sen lär vi oss att det är i det ovissa ny kunskap finns. Och i konsten. Så bakvänt! Missförstånd och misstag leder ofta till nya insikter. Känner du igen det? Ofta blir jag provocerad av så många tro på det givna. Tänker att det är livsviktigt att de kloka får smitta med alla sina frågor och tvivel. Vi måste inte hålla oss fast i det bekanta. Det går bra att just luta sig mot det vedertagna utan att dra sig undan det ovissa. Någonstans i mitt minne finns en strof ur en dikt som lyder: "Sitt fint på färdiga bänkar, ur det förgångna". Det gäller att inte bli sittande där!

Det är ständigt mycket att göra. Ibland drabbas jag av den förvirring som hör stressen till. Glömmer vad jag gick för att hämta... glömmer äta. Härom morgonen skrattade jag högt för mig själv inför möjligheten att inte bara glömma nycklarna eller tanken, utan hela huvudet kvar på kudden. Vilka bilder! Det är då jag vill göra film och använda just det som inte låter sig göras och uttryckas på annat sätt än i konsten. Intensifierandet av varat och bilder för andra att känna igen, stimuleras av eller skrattas åt. Att låta huvudet ligga kvar.

*Att tappa huvudet
är inte detsamma som att förlora vettet.
Jag grinar illa av det som luktar skit.*

*Att förlora kontakten med sina ben
är inte detsamma som att tappa förmågan till språnget.
Allt handlar om att vilja.*

Hundarna fortsätter stoppa svansen mellan benen under promenader i medvind. Höstlöven ligger fortfarande som en gulbrun matta över världen. Halka och halka runt. Det går bra att luta sig mot det vedertagna utan att dra sig undan det ovissa. Se bara upp med lövhalkan och gå baklänges mot vinden. Skratta ut regnet och mys i mörkret. Vägra tappa fart och värme.

LIVET GÅR IFRÅN kropp och tanke. Det lämnar bakom sig tillkortakommanden och utfrätta bilder som skuttar fram i hopplösa fragment och luktar illa. Vem kan skönja skönhet och lust i detta? Sikten genom blek iris kan vara behagligt disig.

Den som älskar känner inte lukten av ensamhet och tvivel. Klädkod åt fanders och buga och be. Oj och hopp och halt och lytt... men fortfarande är benen vackra och håret glänser. Det lossnar i bitar och blottar blank skalp. Skratt ramlar runt bland få och lösa tänder. När så gråten släpper tårarna loss, samlas dessa i mjuka hudpåsar under ögonen och når aldrig hakan. Allt ser jag när jag iakttar en åldrad kvinnas mödosamma väg över en gata. Ännu är det en bit kvar.

Kroppen blir aldrig vad den varit, liksom tanken hela tiden för intellektet framåt till just det livet går ifrån. Obalans. Under lång tid följs kropp och tanke åt i kontinuerlig utveckling. Sen börjar separationen. Kroppen förfaller i takt med att vi blir klokare eller i alla fall tror oss om att vara det. Det tar tid att gå över en gata. Det tar tid att korsa en väg.

Allt är möjligt, kan man tänka om dröm.

En mjuk blick väcker samma tanke.

Vad är det som driver sökandet efter det som kan synliggöra tanke och känsla?

Rensa avlopp ska också göras.

Gräva skiten ur ruttna avlagringar

så att allt som är i rörelse ska få ny fart, fritt utlopp och fara omkring.

Och sen.

Tänk om du har förlorat vettet.

Tänk om du helt enkelt inte är riktigt klok.

Dina rörelser avslöjar sig som andras och vill inte det du tänkt ha dem till.

Tänk om livet glider ur dig.

Tänk om tankarna inte hinner med och blir kvar utan kropp.

Dina rörelser är då inte fler och ingenting tjänar längre någonting till.

Tänk om jag inte märker att du är borta.

Tänk om jag inte heller syns, hörs eller låter så det känns.

Dina händer kan då inte längre ta i mig eller förklara för min kropp vad den skulle vara till.

Slut, tyst, tomt, allt inom blir utan dig, utan mig och alla andra utan det de trodde att vi var.

UTANFÖR min dörr blommar två stora rosenbuskar. Vita rosor envisas trots att snön lagt sig och grannarna har riggat julgranar på sina balkonger. Det är förvirrande men roligt. Naturens kraft är märkvärdig och kännbar i och omkring.

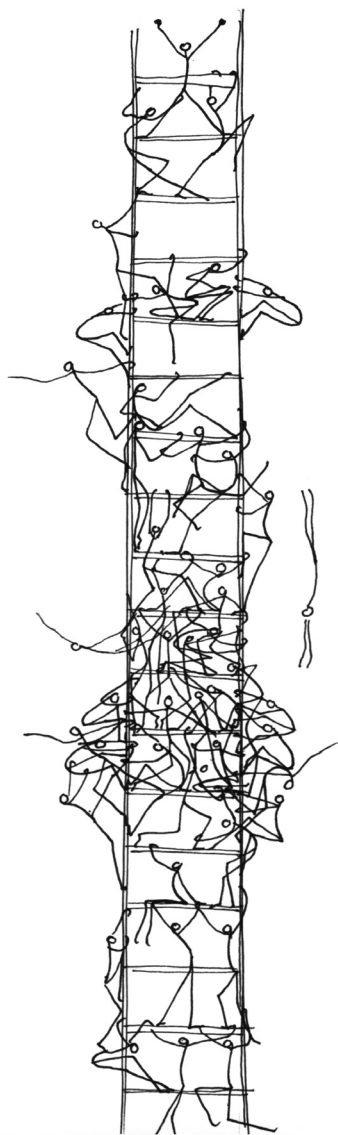
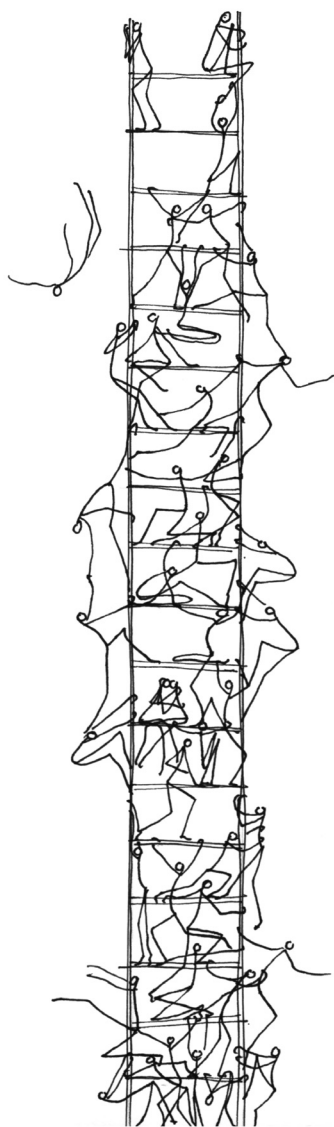
Vi är vad vi upplever. Det vi upplever gör oss. För att medvetet förhålla oss till det att vara måste vi tänka eller kanske dansa. Varje tanke, varje rörelse tar tid. En tanke bereder väg för nästa. En rörelse leder vidare. Vi lever: arbetar, älskar, tar risker, dansar eller sover. Allt över tid. I arbetet med dansen utvecklas en känslighet för vad som kommuniceras i mänsklig rörelse. Att lyssna till vad som inte sägs, mer än till alla ord som ramlar omkring och dräller. Vad jag ser är vad jag hör. Vi är vad vi upplever.

Det krävs både kraft och hopp för att våga tro på visioner och drömmar, för att kunna avkräva dem strategier och idématerial att driva och tillämpa i våra skilda världar. Vi behöver kunskap. Förmågan att se varandra är en förutsättning för samarbete och utveckling. Söker hela tiden efter dig som kan dela med mig, dela med dig och skapa nya berättelser. Vad kan konstnärskapet tillföra? Vilken roll har konst för politisk och kulturell utveckling? Ser på rosorna och funderar över vad som ger hopp i en tid som så domineras av splittring, okunskap och ekonomisk osäkerhet för så många. Vi behöver alla något mjukt att fästa blicken på. Kanske en ros.

ÖVNING 72

Skriv ner din senaste tanke. Titta på orden. Utveckla tanken mot en riktning som tvingar den bort från mål av begriplighet. Lägg dig ner på knä och skjut tanken framför dig samtidigt som du sjunger en sång.

Gör det.

DET FINNS inget njutbart i att pulsa genom snö. Vintern fryser sönder allt man annars vårdar. Ord hackas i småbitar och rörelser avstannar och stummar. Det blir tungt att andas, nästan omöjligt. Nästan outhärdligt. Ensamhetens isolat etsas fast i bilder som inte på något sätt är möjliga att rubba. Skulle man ändå få någonting gjort blir spåren av detta (vare sig gott eller ont) kvar till snösmältningen. Hopplös är vintern.

Så präglas vår kultur av dessa omöjligheter, av snöns, kylans och mörkrets sega motstånd. Rörelser avstannar. Tungsinne och svårmod lättas av artificiell belysning och organiserad samvaro eller möjligen av enstaka skönhetsupplevelser i ögonblick av intensivt, nästan blått solljus. När våren sedan kommer tappar vi allt vett och sans för dagar av eufori och enorma förväntningar på allt som ska hända till sommaren. Så kommer hösten och vi drar oss på nytt undan för att kapsla in och rädda vad som räddas kan inför den oundvikliga vintern. Så där håller vi på...

Det måste berättas. Berättelsen skapar mening och sammanhang genom koreografi. Genom sammanfogandet av till synes meningslösa fragment uppstår nya insikter, översikter eller perspektiv på vad som ligger framför oss. Händelser avlockas sin betydelse och hjälper oss att förstå vad som är.

Jag sitter tyst, stum och stilla, till synes överksam. Inom mig trängs nya bilder av allt som ska ges gestalt, ordnas upp och användas i nya berättelser. Svetten tränger fram i pannan. Det är trångt och bökigt inuti. Som att vara befolkad av en massa energiska individer som rusar runt och alstrar värme. Kanske kan jag fånga upp värmen och kanalisera den till något som kan få mig att på nytt andas djupt och ta tag i verkligheten. Snön smälter väl. Det är mycket som ska göras, berättas och mer.

Ord, näst intill obegripliga, väller på hög volym ur förvirrad kropp.

En axel skriker i höjd med örat.

Benen skulle vilja springa men kan inte då de har fastnat mellan mage och rumpa.

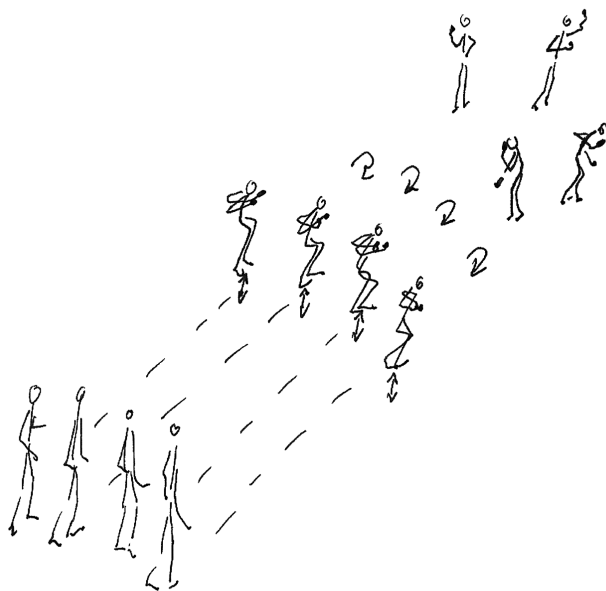
Vem bor i allt detta oljud?

Grannen är en mjukt sjungande kropp.

Med snabba steg på fötter som trivs barfota.

Axlarna vilar med förtröstan på resten.

Hans sång överröstas ändå av den som skriker.

Hej Döden!

Vem är du som flyttar in i oss, lockar oss till långsamt utslocknande eller kräver oss kompromisslöst, hur mycket vi än anser oss ha kvar att leva? Vi är många som sörjer de döda. Jag sörjer. Vänner ringer och gråter av saknad eller av rädsla för att själva falla offer. Jag är inte rädd för dig, men jag vill dig inte ännu.

Ute skiner solen. Våren ger mycket levande tillbaka till oss som överlevt denna vinter. Alla gjorde inte det. Undrar hur det är hos dig? En del säger att det är tomt som i intet, en del säger annat. Själv har jag alltid föreställt mig dig som vän, som någon som kan erbjuda vila och ro bortom all kamp, stress och smärta. Jag har inga föreställningar, inga bilder, bara den av absolut vila. I så fall tror jag att du är god mot dem som dog.

Vi talar om risktagande, utsatthet, om att befinna sig vid en absolut gräns. Det finns de som kan berätta mycket om erfarenheten av just den gräns vi annars mest fantiserar om. Jag påstår ofta att den är åtråvärd, en förutsättning för det mest intensiva levandet och skapandet. Det kräver god balans och förmåga att urskilja vad som utgör en gräns. Jag påstår mig ofta veta en del om dig, trots att vi aldrig mötts. Flera gånger har det dock varit väldigt nära...

En av dem du träffat, en av dem som dog denna vinter var en vän till mig. Han var en av de modiga. Med en blick som ständigt bejakade och

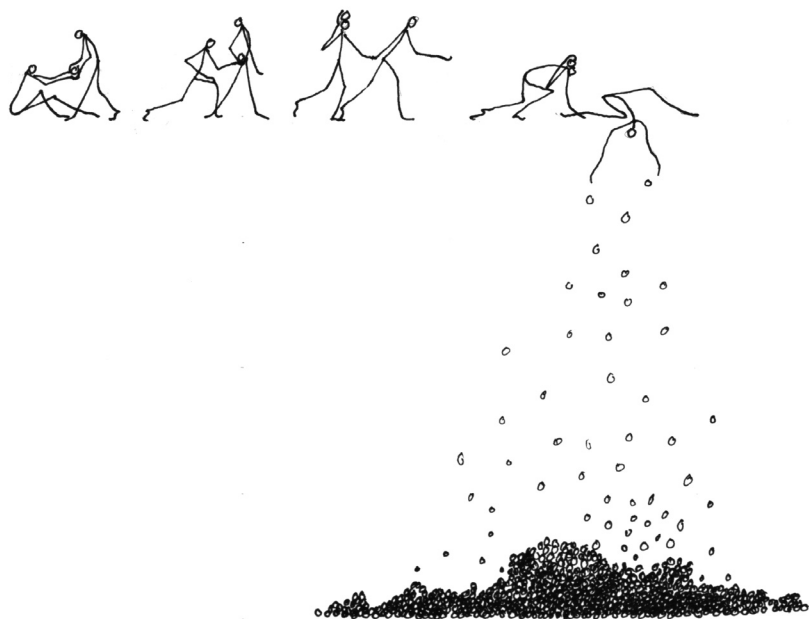
bekräftade sina medmänniskor fanns han bland oss, alltid beredd att rycka in och medverka till stordåd. Vi är många som skördat frukterna av hans arbete, hans tankar, tålamod och lyssnande öra. Du släckte den blicken. Jag saknar honom. Det är en personlig sorg. Ändå delar jag den med många andra som på sina djupt personliga sätt sörjer men också gläds åt vad vi fått genom vänskap och arbete tillsammans med just honom.

Du tar alla ord som inte blivit sagda, alla rörelser, alla handlingar som inte blivit gjorda. Du tar våra hemligheter och förpassar dem. Vårt sätt att leva återspeglar vårt sätt att dö. Eller tvärtom. Hur du dör kommer att säga en hel del om hur du levt. Döden är för mig en förutsättning för livet. Eller tvärtom. Jag kan inte uppleva mättnad utan hunger. Eller tvärtom. Det är viktigt att behålla tanken i rörelse. Eller tvärtom.

Så, okej Döden. Någonstans bor du inom oss alla och vi får försöka hitta och utveckla våra olika sätt att leva med den insikten och det att vi inte riktigt kan veta. Att varken livet eller du är rättvisa vet vi också. Jag är glad för den tid du lämnar mig ifred. Jag är glad för den tid du låter bli dem jag älskar och behöver. Du lät inte bli min vän. Jag är förbannad och ledsen att du tog honom ifrån oss, men när du nu gjort det så hoppas jag innerligt att det betyder att du givit honom frid och den goda vilan. Kanske blir gränsen därmed tydligare och mer synliggjord.

Solen skiner. Vi som älskat dem som dött

försöker begripa vad du ställt till med. Vi håller dig borta. För att göra sorgen uthärdlig kan vi dela den mellan oss och sedan kasta bort den. Du har tagit många ifrån oss. Med respekt och kärlek hedrar vi deras minne och ber dig stanna på andra sidan den där gränsen ännu en tid!

Kroppen stänger. Den immar igen av trötthet och tanken förblindas när bara ögonen är öppna. Jag hör att jag pratar men inte om vad. Alla bara sitter och sitter och sitter. Min kropp blir både döv och bedövad. Det finns varken känslighet eller lyssnande kvar, bara tyst, dämpat sittande. När jag så gett upp börjar tanken röra sig. Den lämnar den sittande, trötta, stängda, döva och bedövade kroppen där den är och börjar fritt röra sig, runt och till andra trötta sittande.

Tanken är jag och den flyger. I flygandet kan jag höra vad andra tänker. I denna fula, tråkiga, identitetslösa miljö tänker de trötta på mat, på sex och på kärlek. Det som hörs är fint. Fint bland fult, gott bland ont. Jag sjunger när jag flyger runt för att överrösta sånt jag inte vill höra. Det tänks även en del som äcklar mig. La la la la la la la.

Jag går in för att landa i mig själv. Tillbaka in i kroppen. Tröttheten har en annan mening efter flygturen och blir en förevändning för sömn. Om jag bara vågar somna så kommer drömmen att ta över och jag kan bjuda in mig i de andras tankar. Då kan vi tillsammans njuta både mat, sex och kärlek. Eller också ska jag dansa.

Kroppen immar igen av trötthet. Tanken förblindas när bara ögonen är öppna. Jag är tillbaka sittande och har så tråkigt att jag plötsligt inte ens kan föreställa mig en dröm.

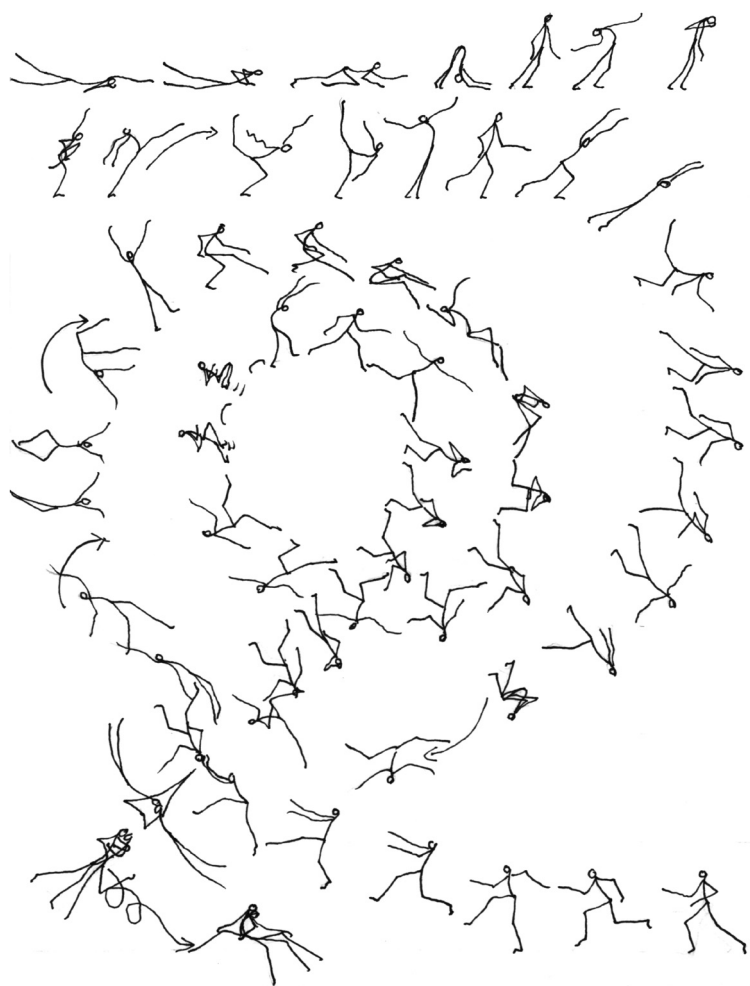
*Just nu och ingenstans,
dimma och den skit under tungan som smakar förräderi.
Det är livet självt som förrått genom svek i själ och hjärta,
fula ord och trolöshet mot den goda tanken.
Så gick drömmen upp i rök.
Nästa kyss kommer ha en smak av sot och aska.*

Vad för oss framåt och vidare? Vad händer med kroppen när tanken ger sig iväg? Jag tror att man blir förlamad.

Den övergivne dör utan att begripa sin saknad. Att gå blir inte längre meningsfullt, än mindre att springa. Vad som återstår är ett vridande av huvudet, sida till sida, för att spana efter obegripligheten åt än det ena, än det andra hållet. Ingenting syns när man inte kan tänka det.

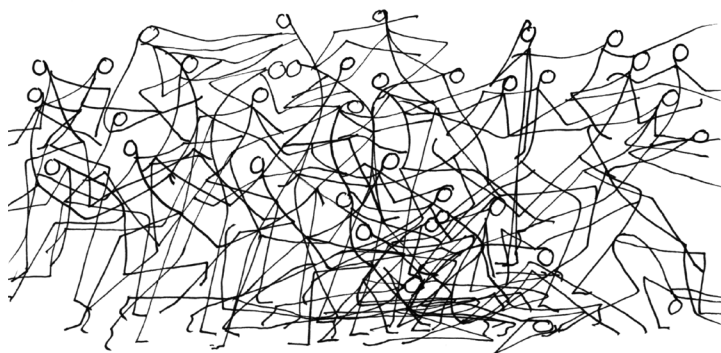
Det är svårt att hitta orden. Det är svårt att få dem att bilda de sammanhang som kan bringa ordning i allt kaos. Jag vill åt det där flyktiga som är de undflyende tankarnas egen rörelse. Det är ingen idé att försöka skriva något som ingen annan skrivit. Det jag kan göra är att skriva det som bara jag kan klä i ord. Eller klä av med hjälp av just ord. Kanske kamouflera. Språket är den röst jag har för berättelsen. Språket är den enskilda människans röst i den kulturella och kollektiva dialogen. Jag vet att du finns där någonstans och väntar på att få föra den med mig. Du och jag i rörelse.

Manifest

Bryt en vana och hindra konventionen. Förhindra likgiltigheten att få fäste. Tryck undan trögt motstånd och öppna för njutning fri från persioner. Rör om och ställ till. Bygg nya riter kring det som ska försvaras så att det goda och kärleksfulla på nytt blir igenkännbart. Se konst som immateriell förlustelse eller materialiserad galenskap, som det igenkännbara vansinnets eget alfabet parat med lust och djup innerlighet. En dissekering av verkligheten ner till dess minsta beståndsdelar som sedan sammanfogas till helt nya helheter doppade i kärlek. Mötet med konsten ska vara som att hitta hem eller komma bort till en märkvärdig utmanande plats där allt kan hända. Där vi vill bli kvar, vill vara med bland alla obegripligheter, närvarande, lyssnande, berättande...

ÖVNING 89

Gå och bada. Tag ett djupt andetag och lägg dig på ytan med armarna utsträckta i sidled och med ansiktet vänt mot botten. Låt dig sakta sjunka mot botten genom att långsamt släppa ut luften du har i dina lungor. Tänk sjunkandet som att sväva. Fortsätt tills all luft är tömd. Då kan du simma upp, andas och börja om igen.

Gör det.

VAD ÄR DET DÅ som krävs för ett inmutande av plats i konstnärskapet terräng? Cynikern skulle svara: trendkänslighet och marknadstänkande samt ett lagom mått självtillit och kontrollerad galenskap (om det nu finns något sådant). För mig är det andra faktorer som räknas. När jag rör mig som gäst i skilda sociala och kulturella kontexter skaffar jag mig erfarenheter som ger mig alltmer tilltro till det jag menar vara nödvändigt. Överallt är det samma saker som engagerar. Människor blir berörda och engagerade, också fascinerade, av ett berättande som bottnar i en nödvändighet och av det ogripbara i det till synes obegripliga.

Vad ger mig rätt att kräva din uppmärksamhet? Vad är det som kan engagera ditt lyssnande, din tanke, din delaktighet?

För att nå vad som kan betraktas som nödvändigt krävs risktagande. Den som alltid arbetar inom det redan etablerade och vedertagna utsätter sig inte på samma sätt för risk. Kanske för risken att misslyckas, vilken vi alla löper mer eller mindre, men jag tänker på också andra risktaganden som till exempel risken att gå sig själv förlorad.

Med denna följer möjligheter att erövra helt nya insikter, erfarenheter och kunskap. Omvandlat i handling via konstnärliga metoder och praktiker kan det ge bilder och berättelser som får oss att ompröva vad vi hittills trott oss veta och nyfiket närma oss annat. Föreställningar om vad en föreställning är ställs på ända, och nya uttrycksformer gör oss delaktiga i åtråvärda händelser och förlopp som bespeglningar av våra skilda verkligheter.

Den sårbarhet som med nödvändighet följer med risktagandet ger också den känslighet som krävs för ett lyhört lyssnande och iakttagande av människor och samhällsföreteelser

av olika slag. Så uppfattas de subtiliteter och "undertexter" som kan användas för skildrandet och aktiverandet av de mellanmännsliga rörelser och händelser vi alla medvetet eller intuitivt medverkar i.

Sårbarheten, känsligheten och beredskapen för risktagandet syns. Vi känner igen varandra. Vi skapar delaktigheter genom parallella verklighetsbeskrivningar och alternativa förhållningssätt till varandet, ofta uttryckt genom andra värdegrunder än de gängse. En stor utmaning ligger i att leva detta utan att förlora förståelsen för andras. Konstnärskapets terräng är ofta både stenig och mager. Där far man runt och reser omkring. Man spyr oförätter men njuet hejdlöst av varma källor i annars kalla landskap.

Huden blir tunn och genomskinlig. En påtaglig utsatthet och sårbarhet gör balansgången än mer riskabel. Faran i att förlora balansen ligger i att, å ena sidan landa mjukt och låta sig bäddas in i alla de trygghetsfaktorer som lockar den uttröttade, å andra sidan att falla bortom vad som går att rädda med kända falltekniker. För att hålla balansen krävs de insikter och tekniker för både själva levandet och berättandet som erfarenhet och kunskap kan etablera. Man måste göra. Ingen kommer att göra det åt "en". Vem som helst kan kalla sig konstnär. Det är utifrån görandet som omvärlden värde-
rar och legitimerar handlingen.

Oföretagsamhet skrämmer. Kroppen kommer till korta när förmågan sakta stryps av otillräcklig vilja eller möjligtvis oförmåga. Sorgen är ofrånkomlig, desperationen nära. Ifrågasätter du då vem som tar sig rätten att säga vad som är möjligt? Bristande självtillit bygger hindrande barriärer. Vi måste tro oss om att kunna, trotsa rädslan och bygga upp

även det som hela tiden hotar att falla samman (koreografi är en teknik). Våga det omöjliga. Man ska akta sig för o-ord. Det är vad som krävs för inmutandet.

INGET SÄGER att risktagandet kommer att löna sig på annat sätt än att levandet berikas i intensitet och förmåga att vara närvarande. Att lyssnandet skärper sinnet, att känsligheten ger en lyhördhet och empatisk förmåga som skapar förtroendet av oanade slag. Att genomskinligheten vänder solen ryggen och blottar andra kvalitéer än vad som vanligen uppnås i rörelser av skilda slag. Att ifrågasättandet och misströstan blir ständiga följeslagare men också den starka euforin när livspusslet då och då erbjuder delar som passar i varandra. Att praktiken genererar insikter som utvecklar de kommunikativa förmågor som utgör fundamentet i ett demokratiskt samhälle. I konst, liksom i forskning, ifrågasätts nyskapande och allt banbrytande nagelfars. Lik förbannat är det roligt!

Vem är du att häckla min gärning?

Vem är du att älska min konst?

Vem är du att kalla mig galen?

Vem är du som tror dig kunna min sång?

Du är den jag räds att möta.

Du är den jag vill ta mig förbi.

Du är den jag längtar mest efter.

Du är den som tvingar mig att sjunga.

Lagom skrämmer mig mer än annat.

Hellre för lågt och för högt än bra.

Livet pågår och är för att göras.

Förenligt med möten och galen sjungande gärning i konst?

Jag skrattar med och åt och i.

ÖVNING 98

Gå baklänges. Iakttag vad du lämnar. Stanna. Stå stilla. Upplåt dig som gräns mellan det som varit och det som ska bli. Vänd dig om. Gå framåt utan att tänka på det du har bakom dig. Se allt som ligger framför dig. Gå det kommande till mötes.

Gör det.

ÖVNING 99

Se alla du möter i ögonen och le.

Gör det.

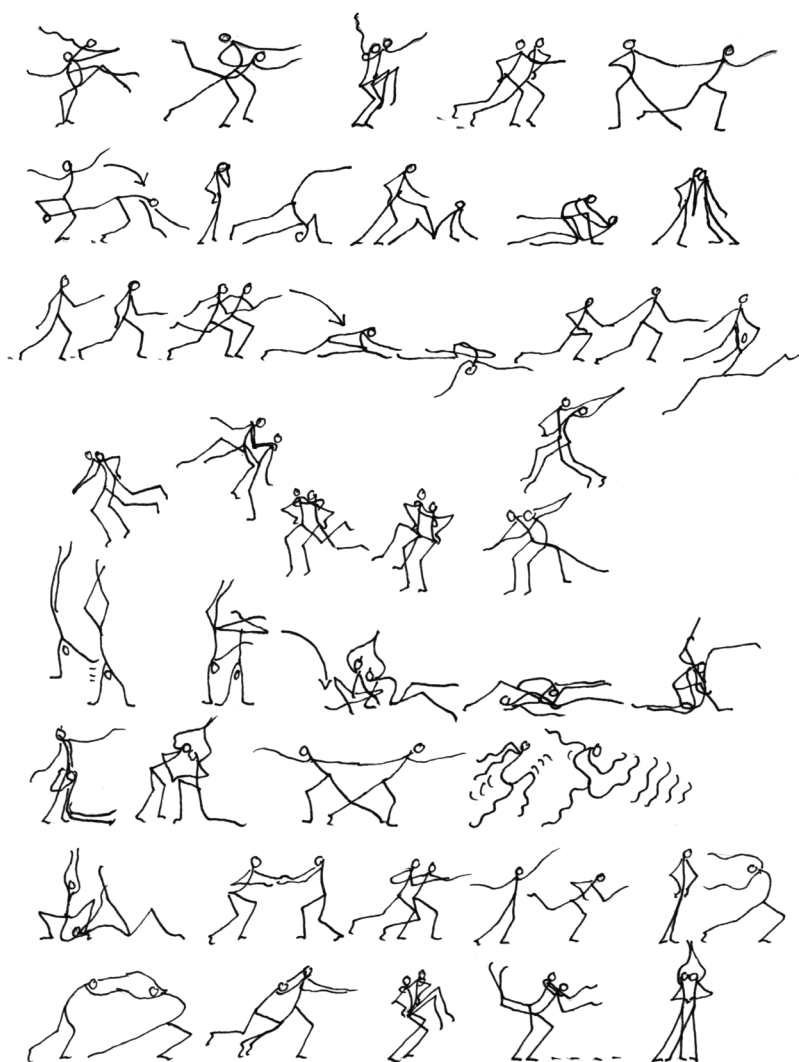
DET ÄR mycket jag vill. Det är mycket som lockar min nyfikenhet. Vidare, vidare, vidare. Ändå räds jag att ge mig hän. Ibland är det allra härligast att göra just det. Sen gäller det att lyssna till vad som sker i och med och runt omkring. Hej! Stig in och ta plats. Du är välkommen! Lite kan vi kanske lata oss men hellre pröva något vi inte tidigare gjort. Gå framåt baklänges tillsammans exempelvis.

*Jag skulle vilja hålla kärlek över dig.
Se härligheter klä dig i njutning och lycka.
Jag skulle vilja se dig lysa av det ljus som följer med allt
hållande.
Hällregn får en ny betydelse när man vet att också kärlek
kan hållas.*

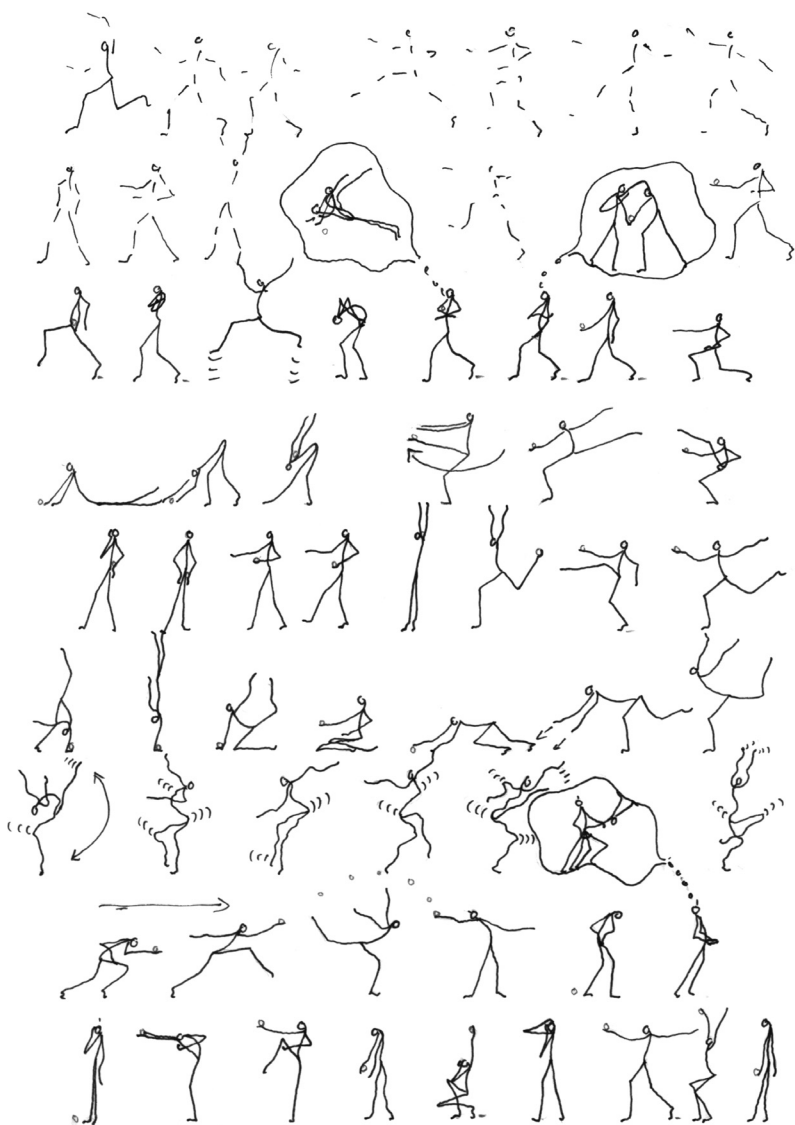
*Jag skulle vilja sjunga i motvind.
Låta vinden blåsa bort min röst och tanke.
Jag skulle vilja höra din röst svälja min och sjunga tillbaka
blåsten.
Allt skulle jag tänka under den tid det tar att sjunka till
botten i en bassäng.*

*Jag skulle vilja sitta där på bassängbotten omgiven av mjukt.
Svälja och svälja till dess att innanför och utanför var ett och
samma.
Då skulle regnet stanna på ytan och vinden inte åstad-
komma annat än lugna rörelser.
Allt skulle gå långsamt, vara vackert, tyst, mörkt och frid-
fullt men omöjligt.*

*Och jag skulle vilja tänka att hållandet är bättre och regn
gott att simma i.
Sjön smakar mer än klorerad bassäng och du skulle vilja
sjunga högt,
genomvåt och stark.*

Tack till Sven Lindqvist som gav mig mod (när det tröt), värdefulla råd och redskap för mitt skrivande. Tack till Malcolm Dixelius som oförtröttligt varit min samtalspart om språk, mening och begriplighet. Tack till min dotter Mina för oändlig kärlek och tack till Jonas Ellerström som med redaktörens skarpa blick lärt mig mer om nyanser och vad man kan kalla språkets egna dofter.

Efva Lilja

Ett urval böcker från ellerströms

- Efva Lilja *100 övningar*
Sylvia Plath *Ariel*
Friederike Mayröcker *jag är på anstalt*
Sei Shonagon *Kuddboken*
Søren Ulrik Thomsen *Skakad spegel*
John Donne *Skabrösa elegier och heliga sonetter*
Olle Thörnvall *Tankens konst – om*
Hjalmar Söderbergs noveller
Pia-Kristina Garde *Karin Boye och*
människorna omkring henne
Annika Svenbro *Den tunna huden*
Marina Tsvetajeva *I skuggan av ett krig*
Virginia Woolf *Kvinnor*
Edith Södergran *Aforismer*
Paul Celan *Den stora tidlösan*
Nelly Sachs & Paul Celan *Brev*
Mirkka Rekola *En gynnsam plats för hjärtat*
Eyvind Johnson *Kritik II*
Jonas Ellerström *Dikterna till Ekelund*
Jennie Nell *Vivat vår monark!*
Aischylos Den fjättrade Prometheus
Magnus Florin *Hemligheter*

Böckerna kan beställas direkt från
ellerströms förlag

Stora Fiskaregatan 9 i, 222 24 Lund
info@ellerstroms.se
www.ellerstroms.se